БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 269 (19.645). • 1986 йил 27 ноябрь, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИДА

26 ноябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг навбатдаги мажлиси бўлди. Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1987 йилги Давлат плани ва республиканинг 1987 йилги Давлат бюджети лойиҳалари кўриб чиқилди.

Мазкур ҳужжатларнинг лойиҳалари КПСС XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленуми йўл-йўриқларига умуман мос келиши қайд этилди. Республика экономикасида вужудга келган ижобий силжишларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга асосий эътибор қаратилган. 1987 йилги план лойиҳаси ўн иккинчи беш йиллик топшириқларидан узвий равишда келиб чиқади ва асосан бу топшириқларга мос келади. Ялпи ижтимоий маҳсулот, миллий даромад ҳажмлари, саноат товар маҳсулоти ишлаб чиқариш, ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш, социал-маданий объектларни ишга тушириш ва умумий капитал қурилиши ҳажми юзасидан беш йиллик пландагига нисбатан юксакроқ топшириқлар белгиланган. Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, асосий фондларни янгилаш, ресурсларни тежаш, таннархни арзонлаштириш соҳасида жиддий силжишларга эришиш кўзда тутилган.

Бюджет даромадлари 1986 йилдагига нисбатан 8,6 процент кўпаяди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси 1987 йилги план ва бюджет лойиҳаларини асосан маъқуллаб, тушган мулоҳаза ва таклифларга асосланиб, уларга тегишли аниқликлар киритишни республика Министрлар Советига топширди. Бу ҳужжатларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг бўлажак сессияси муҳокамасига қўйиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Партия, совет, хўжалик органлари ва жамоат ташкилотларининг беш йиллик иккинчи йили плани сўзсиз бажарилишини таъминлашга, республика илғор меҳнат коллективларининг ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва ҳамма жойда оммалаштиришга қаратилган ташкилотчилик ҳамда оммавий-сиёсий ишларни кенг авж олдириш зарурлиги таъкидланди. Шу мақсадда ишда интизомни мустаҳкамлашга, тартиб ва уюшқоқликни ўрнатишга, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, инвестиция ва структура сиёсатини амалга ошириш, тежамкорлик режимини кучайтириш юзасидан қатъий чоралар кўриш асосида экономикани юксалтиришга эришиш вазифаси қўйилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида бир қанча меҳнат коллективларининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 70 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан бошлаган ташаббуслари маъқулланди. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарор матбуотда эълон қилинади.

Ўзбекистон ССР шаҳарларининг энг яхши ободончилиги ва санитария ҳолати учун ўтказилган социалистик мусобақанинг 1986 йил учинчи квартали якунлари кўриб чиқилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг тегишли қарори эълон қилинади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг мажлисида хўжалик ва маданий қурилишга партиявий раҳбарликни янада яхшилашнинг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди ва шулар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

ЖАДАЛЛАШТИРИШ ВА СИФАТ

Давлат қабули деган янги ибора кечагина ишлатила бошлади. Ҳозир эса ишчиларнинг ҳам, раҳбарларнинг ҳам оғзидан шу ибора тушмай қолди. Бунинг сабаби равшан: келгуси йилнинг 1 январидан бошлаб 1.500 та саноат корхонасида энг муҳим халқ хўжалик маҳсулотлари, халқ истеъмоли молларига давлат қабули жорий этилади. Бу ишни СССР Давлат стандартининг янги бўлимлари амалга оширадилар. Бевосита жойларнинг ўзида бу бўлимлар ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини идорадан ташқари ўз контролига оладилар.

КПСС XXVII съездида сифат проблемаси энг муҳим сиёсий вазифалар қаторига қўйилди. Партия ҳам бу проблемаларни новаторларча дадил ҳал этмоқда. Жаҳондаги энг яхши ютуқлар даражасига кўтарилиш назарда тутилмоқда. СССР Олий Советининг сессияси кунн-кеча тасдиқлаб берган мамлакат иқтисодий ва социал тараққиётининг келгуси йилга мўлжалланган Давлат плани бунинг яққол намунасидир. Машинасозлик министрликларида жаҳон даражасига мос келадиган асосий маҳсулотнинг улуши 1,6 баравар кўпайтирилади. Келгуси йилларда бу маҳсулотнинг салмоғи кўпая бориб, беш йиллик охиригача унинг улуши асосий номенклатура бўйича 80—95 процентга, янги ишлаб чиқилаётган номенклатура бўйича эса 100 процентга етказилади. Бу —қийин проблема. Аммо совет кишилари уни уддалай оладилар. Бунинг учун эса бирон ишчи, конструктор, технолог, хўжалик ходими, олим шу муҳим ишдан четда қолмаслиги керак. Партия ташкилотлари жойларда бутун ижодий имкониятни сарфлашлари, бу имкониятларни беш йилликка хизмат қилдиришлари лозим.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг бу йил қабул қилган «Маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш тадбирлари» тўғрисидаги қарори ишлаб чиқариш ҳар бир қатнашчисининг муфассал ҳаракат программасидир. Бу қарорда белгиланган иқтисодий, техникавий, социал ва ҳуқуқий чора-тадбирларнинг ўзаро боғлиқ комплексини амалга ошириш мамлакатимиз маҳсулотининг рақобат қобилиятини, совет маркасининг обрў-эътиборини кескин оширади. Пировард маҳсулотнинг даражаси учун ишчидан тортиб министргача ҳамманинг масъулияти кучайтирилади. Сифат экономика ривожини жадаллаштиришнинг энг кучли омилларидан, меҳнат коллективлари хўжалик ҳисобидаги ўзаро муносабатларининг воситаларидан бири бўлиб қолмоқда. Ҳар бир корхонада бу омил ва воситалардан дадил ва билимдонлик билан фойдаланилиши жуда муҳимдир.

Бирлашма ва корхоналарда маҳсулотнинг давлат қабули бўлимларини ташкил этиш —бу йўлдаги энг қатъий қадамдир. Бу бўлимлар техника контроли бўлимларининг иши билан шуғулланмай, айни вақтда брак йўлига ишончли тўсиқ қўядилар. Ҳатто стандартлардан озгина чекинилган тақдирда ҳам тайёр маҳсулот нуқсонини тузатиш учун цехларга қайтарилади. Бу —нақадар қаттиқ чора бўлмасин, аммо ҳозирги шароитда шундай чора кўрилиши зарур. «Сифат масаласини ҳаётнинг ўзи кун тартибига қўйди, —деди М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетида 14 ноябрь куни ўтказилган кенгашда. —Қайта қуришнинг марказига ўткир, ғоят ўткир қилиб қўйди».

Қабул қилишнинг янги шартлари турли тармоқларнинг 19 та корхонасида эксперимент тарзида синаб кўрилди. Мана шунда, ҳали яқиндагина пишиқ-пухталиги билан ажралиб турмаган ва шу сабабли кўпчиликка манзур бўлмаган маҳсулотни ҳамма бажонидил ола бошлади. СССР Давлат стандартининг вакиллари корхоналарда тартиб, технология интизомини оширишга кўмаклашишган, норматив-техника ҳужжатларини қайта кўриб чиқишга, эскирган контрол-ўлчов приборларини аниқроқ ва пухтароқ приборлар билан алмаштиришга муваффақ бўлинган жойларда яхшироқ натижаларга эришилди. Жумладан, Чехов энергетика машинасозлиги заводида, Москва «Фрезер» заводида, Таганрогдаги «Красний котельщик» ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Бакэлектробитприбор» бирлашмасида, Смоленск холодильник заводида ва бошқа корхоналарда шундай ижобий силжишлар рўй берди. Бу жойларда маҳсулот сифати ҳақидаги шикоятлар миқдори кескин озайди.

Кашшофларнинг тажрибаси ўрганилиши ва оммалаштирилиши керак. Бу соҳада корхоналарнинг инженерлик бўлимлари, партия комитетлари ташаббус кўрсатишлари лозим. Сусткашликка йўл қўйиб бўлмайди. Ҳозирнинг ўзидаёқ кўпгина йирик бирлашмаларда давлат қабули жорий этилмоқда. Аввал бошданоқ янги контрол бўлимлари меҳнат коллективлари билан чамбарчас амалий алоқа ўрнатишлари, ягона план асосида ишлашлари жуда муҳимдир. Чунки уларнинг ҳаммалари битта вазифани ҳал этадилар. Давлат қабули вакиллари стандартлардан чекиниш ҳолларини шунчаки қайд этмай, балки завод мутахассислари билан биргаликда бунинг асосий сабабини суриштириб аниқлашлари, бу сабабларни очиб ташлашлари, тезроқ тугатишга интилишлари керак.

Қайта қуришнинг нақадар муҳимлиги англаб олинган жойларда, ўзларининг барча ютуқ ва камчиликларини барвақт таҳлил этилган, ҳар бир иш жойида тартиб ўрнатилган, интизом мустаҳкамланган жойларда давлат қабулини жорий қилишда ишкаллик йўқ. Аммо осойишта ҳаётга, истеъмолчилар ҳамма маҳсулотни индамай олиб кетаверадилар, деган ишончга ҳам чек қўйилди. Энди брак ўтмайди. Бинобарин, партия, касаба союз ташкилотлари буни барча ишчиларнинг, инженер-техник ходимларнинг ва раҳбарларнинг онгига сингдиришлари керак. Бу ўз вақтида қўйилган тўғри талаблар эканини одамлар тушуниб етадилар. Улар тегишли хулосаларни чиқариб оладилар, яхшироқ ишлай бошлайдилар.

Айни вақтда бракнинг сабаблари тезроқ тугатилиши учун маҳсулот қайтариб бериладиган ҳар бир ҳолат чуқур таҳлил қилиниши лозим. Шартномавий мажбуриятлар бажарилмай қолишига, меҳнат мароми издан чиқишига йўл қўйиб бўлмайди. КПСС Марказий Комитетидаги кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, ишкалликлар учун министрлардан, корхоналарнинг раҳбарларидан ва партия ташкилотларидан жавоб талаб қилинади.

Қайта қуришнинг муваффақияти кўп жиҳатдан Давлат стандарти вакилларининг ўзларига, уларнинг омилкорлигига, одамлар билан ишлаш маҳоратига, талаб қилиш ва ишонтириш қобилиятига боғлиқ. Катта давлат аҳамиятига молик бўлган шу ишнинг дастлабки кунларидан бошлаб расмиятчиликка, бюрократларча қоғозбозликка йўл қўймаслик керак. Шу муносабат билан давлат қабули бўлимлари учун кадрлар танлаш алоҳида актуаллик касб этади. Бу ўринда партия комитетлари ҳал қилувчи роль ўйнайдилар. Янги бўлимлар муваффақиятли ишлаш учун зарур нарсаларнинг ҳаммаси билан таъминланиши ҳақида ҳам дарҳол ғамхўрлик қилиниши лозим. Давлат қабули ходимларини ўринсиз таъналардан, кўрсатилган принципиаллик учун ўч олиш йўлидаги уринишлардан ҳимоя қилиш керак.

Ҳозир баъзи министрликларда давлат қабулига тайёргарлик жуда ёмон бораётганлиги фактини қайд этишга тўғри келади. Бу гап биринчи навбатда СССР Енгил саноат министрлигига тааллуқлидир. Бу тармоқдаги баъзи корхоналарнинг раҳбарлари ҳатто янги контролни жорий этишни... 1988 йилга қолдиришни илтимос қилиб чиқдилар. Ғалати позиция.

Маҳсулотни такомиллаштириш, унинг техникавий даражасини ошириш учун, совет маркасининг шарафи учун кураш ҳозир алоҳида конкретлик ва ўткирлик касб этмоқда. Бу кураш ҳар бир партия ташкилотининг диққат-марказида туриши лозим. Жорий этилаётган янгиликнинг моҳиятини матбуотда, радио телевидение орқали яққол, чуқур тушунтириб бериш, жамоатчилик фикрини актив ва жанговар тарзда шакллантириш керак.

Мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга сифат учун курашни кучайтирмай туриб эришиб бўлмайди. Ҳар бир киши —қаерда ишлашидан, қайси лавозимни эгаллашидан қатъи назар, буни билиши керак. Шунчаки билибгина қолмай, балки бу мақсадга эришиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиши зарур.

(«Правда» газетасининг 26 ноябрдаги бош мақоласи).

СОВЕТ—ҲИНДИСТОН МУЗОКАРАЛАРИ БОШЛАНДИ

ДЕҲЛИ, 25 ноябрь, (ТАСС махсус мухбирлари). бугун ҳукумат биносида чошгоҳ пайтда М. С. Горбачев билан Ражив Ганди ўртасида биринчи яккама-якка суҳбат бўлиб ўтди. Бу суҳбат тўрт соатдан кўпроқ давом этди. Асосан халқаро проблемалар атрофлича муҳокама қилинди.

Суҳбат бошланишидан аввал ҳамкорлик қилаётган совет ва ҳинд кишилари ҳозирлигида Р. Ганди билан М. С. Горбачев нутқ сўзлаб, визитга юқори баҳо бердилар.

М. С. Горбачев иккала буюк давлатнинг дунёда эгаллаб турган мавқеи уларнинг раҳбарлари зиммасига икки томонлама алоқалар соҳасида ҳам, шунингдек кенг халқаро соҳада ҳам жуда катта масъулият юклашини уқтириб ўтди. Иккала раҳбар ўз ўтмишдошларидан қабул қилиб олган бебаҳо мерос иккала мамлакатнинг ҳозирги эҳтиёжларини эътиборга олиб, уларнинг халқлари бахт-саодати йўлида кўпгина масалаларни — сиёсат, экономика, фан-техника соҳасидаги алоқалар, маданият борасидаги масалаларни ҳал этиш учун пухта заминдир.

Совет жамияти ҳам, ҳинд жамияти ҳам йирик ўзгаришлар даврига кирди, бу эса ҳамкорликни кенгайтириш учунгина эмас, шу билан бирга унинг сифатини анча ошириш учун ҳам янги қўшимча имкониятлар очади.

1971 йилги Совет —Ҳиндистон шартномасининг аҳамияти ва бу шартнома ўтмишда иккала мамлакатга яхши хизмат қилганлиги ва келажак учун яхши база бўлиб турганлиги таъкидлаб ўтилди. Визит замон талаблари руҳида бошланган ҳамкорликни мустаҳкамлайди, уни янги поғонага кўтариш имконини беради.

М. С. Горбачев билан Р. Ганди суҳбатлашиб ўтирган пайтнинг ўзида Совет ва Ҳиндистон делегацияларининг музокаралари бўлди. Томонлар Совет — Ҳиндистон муносабатларининг ҳамма жиҳатлари хусусида фикрлашиб олдилар, қилинган ишларни якунладилар, мавжуд янги имкониятларни таҳлил этдилар, визитга дастлабки тайёргарлик даврида Москвада ва Деҳлида ўртага қўйилган масалаларни муҳокама қилишни давом эттирдилар.

Дўстона муҳитда, ҳамжиҳатлик ва бир-бирининг эҳтиёжларини эътиборга олишга тайёрлик вазиятида ўтган фикрлашувларда Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добрынин, В. М. Каменцев ва С. Ф. Ахромеев, Ҳиндистон ҳукуматининг аъзолари қатнашдилар.

* * *

Ҳиндистон республикасининг Бош министри Ражив Ганди бугун кечқурун Ҳайдаробод саройида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев шарафига зиёфат берди.

Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг сафарида унга ҳамроҳ бўлиб келган бошқа расмий кишилар, Ҳиндистон томонидан — ҳукумат ва парламент аъзолари, таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Р. Ганди ва М. С. Горбачев нутқ сўзладилар, уларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

* * *

Зиёфат тугагач, М. С. Горбачев ва унинг рафиқаси шарафига президент саройида ҳинд артистлари концерт қўйиб бердилар.

М. С. Горбачев Ҳиндистон Президенти билан суҳбатлашди

ДЕҲЛИ, 26 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун бу ерда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Ҳиндистон Президенти Заил Сингх билан учрашди.

Президент Совет Иттифоқидан келган меҳмонни табриклаб, ўз мамлакати М. С. Горбачевни Ҳиндистон билан анъанавий дўстлик ришталари орқали мустаҳкам боғланган улуғ давлатнинг буюк раҳбари сифатида кутиб олаётганлигини айтди.

Рейкьявикдаги Совет—Америка учрашувида Сиз, жаноб Горбачев, бутун инсоният учун катта иш қилдингиз: у ердан ер юзидаги ҳамма кишиларга тинчлик номаси келди, деди Президент.

Сизнинг сўзларингизда, деди М. С. Горбачев, мен фақат Ҳиндистоннинг эмас, балки жуда кўп мамлакатлар ва халқларнинг фикрини кўриб турибман: ядро хавфи, экология, қолоқлик ҳамда бутун-бутун қитъаларнинг қолоқлиги ва қашшоқлиги—буларнинг ҳаммаси реаллик бўлиб, улар янгича фикрлашни, янгича ёндашувни талаб қилмоқда, қуролланиш пойгасининг тўхтатилишини талаб қилмоқда.

Совет Иттифоқининг уруш ва тинчлик масалаларидаги сиёсатида Ҳиндистон сиёсати билан ўхшаш жиҳатлар кўп. СССРнинг фикри ва Ҳиндистоннинг фикри —бир миллиард кишининг фикридир. Биз даврнинг янги талабларини ҳисобга олиб, Ҳиндистон билан бундан буён ҳам ҳамкорлик қилишга тайёрмиз. Бу визит Совет—Ҳиндистон муносабатларини ривожлантиришга янги ҳисса қўшишига ишончим комил.

В. БАЙДАШИН,
А. БЕЛИКОВ.
Г. ШИШКИН.

Суратда: суҳбат пайти. (ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

Чуқур ҳурмат бажо келтирилди

ДЕҲЛИ, 26 ноябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев бугун Ҳиндистоннинг буюк кишилари — Махатма Ганди, Жавоҳарлал Неру ва Индира Гандининг номлари билан боғлиқ бўлган жойларга борди.

М. С. Горбачев Ражгхатда — Махатма Ганди мемориалида ҳамда унинг жасади куйдирилган жойда бўлиб, гулчамбар қўйди, гулчамбардаги лентада «Ҳинд халқининг миллий озодлик учун кураши доҳийси М. Гандига» сўзлари ёзилган.

Фахрли зиёратчилар китобига: «Ҳинд халқининг буюк фарзанди, Ҳиндистон озодлиги учун кураш раҳбари Махатма Ганди хотирасига самимий ҳурмат билан» сўзлари ёзиб қолдирилди.

Сўнгра М. С. Горбачев мемориалга туташ паркда анъанавий ҳинд дарахти — чампак (магнолия дарахти ҳинд тилида ана шундай аталади) ўтқазди.

Ж. Неру ва Индира Ганди жасадлари куйдирилган жойга КПСС Марказий Комитети Бош секретари номидан гулчамбарлар қўйилди. Гулчамбарларнинг ленталарига: «Ҳинд халқининг буюк фарзанди Ж. Неруга», «Ҳиндистоннинг атоқли давлат арбоби, Совет Иттифоқининг қалин дўсти И. Гандига» сўзлари ёзилган.

Олий даражадаги совет меҳмони Жавоҳарлал Неру мемориал музейига борди. Жавоҳарлал Нерунн ҳақли равишда Ҳиндистон — Совет дўстлигининг меъмори деб атайдилар. М. С. Горбачев экспозицияларни кўздан кечиргандан кейин фахрли меҳмонлар китобига қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирди: «Янги Ҳиндистоннинг бунёдкори, Совет Иттифоқининг содиқ ва самимий дўсти Ж. Неру хотирасига чуқур ҳурмат туйғуси билан».

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари шу куни Индира Ганди мемориалини зиёрат қилди. У И. Ганди қотиллар ўқидан ҳалок бўлган жойга ўрнатилган, ойнадан ясалган саркофаг олдига гуллар қўйди. И. Ганди хотирасига ҳурмат бажо келтирилиб, бир дақиқа сукут сақланди.

М. С. Горбачев фахрли меҳмонлар китобига: «Совет кишилари Ҳиндистоннинг атоқли раҳбари, ҳинд халқининг бахти учун, бутун дунёда тинчлик учун курашчи, Совет — Ҳиндистон дўстлиги ва ҳамкорлигини ривожлантиришнинг ҳормас-толмас тарафдори — Индира Ганди номини ҳамиша ўз хотирасида сақлайдилар», деган сўзларни ёзиб қолдирди.

Сўнгра М. С. Горбачев шу ерда ҳозир бўлганларга мурожаат қилиб бундай деди: «Бизнинг мамлакатимизда Индира Гандини ҳамиша жуда севар эдилар. Москвада, бошқа шаҳарларда кўчалар ва майдонларга унинг номи берилган. Моҳир совет кишилари яратган ва Индира Ганди портрети туширилган мана шу гилам мемориалдан муносиб жой олсин. Бу билан Совет Иттифоқининг Ҳиндистоннинг буюк қизига муносабати яна бир бор ифодаланди. Кеча биз Бош министр Ражив Ганди билан Совет ва Ҳиндистон раҳбарларининг ҳозирги авлоди олдинги авлодлар эстафетасини — дўстлик эстафетасини қабул қилиб олаётганлиги тўғрисида гаплашдик. Мана шу дўстлик машъаласини кўтариб олға бориш керак. Бунинг учун биз бор кучимизни сарфлайверамиз».

М. С. Горбачевга Э. А. Шеварднадзе, А. Ф. Добринин, бошқа расмий кишилар ҳамроҳ бўлдилар.

Суратда: И. Ганди мемориалини зиёрат қилиш пайти. (ТАСС — ЎзТАГ телефотоси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ҚАЙТА ҚУРИШ ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғини бажариб, республиканн иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1987 йилги Давлат планини олдиндан кўриб чиқишни тугалладилар. Бошқа масалалар қаторида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш проблемалари комиссия диққат марказида турди.

«Главмашхлопководство» бирлашмасининг бошлиғи Р. Сафаров Ўзбекистон ССР Олий Совети Саноат доимий комиссиясининг мажлисида ҳисобот бераётганида: иттифоқ министрлиги келгуси йилда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планини кескин кўпайтирди, деб зорланиб гапирди. Ҳозир иш ҳақи фондининг ҳар сўми ҳисобига 28,7 тийинлик, яъни умуман министрликдаги кўрсаткичдан кўпроқ шундай моллар ишлаб чиқарилмоқда. Келгуси йил учун эса иш ҳақи фондининг ҳар сўми ҳисобига салкам 42 тийинлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планлаштирилган.

— Бундай молларни иш ҳақи фондининг ҳар сўми ҳисобига бир сўмликка етказиш вазифаси қўйилган-ку ахир, —дейишди унга эътироз билдириб депутатлар.— Нега энди сиз топшириқ ошириб белгиланган, деб ҳисоблайсиз? Ёки республиканинг етакчи корхоналари шу қадар зарур моллар ишлаб чиқаришни йўлга қўя олмайдиларми?..

Беш йиллик биринчи йилининг ўн ойи ичида республика саноати маҳсулот реализация қилиш планини ошириб бажарди, пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ишлаб чиқариш ҳажми 6,3 процент, меҳнат унумдорлиги 4 процент ошди. Шундай бўлса ҳам, резервлар ҳали анча кўп, деб таъкидлади комиссия. Айниқса, халқ учун моллар ишлаб чиқаришда резервлар кўп.

— Сайловчилар биздан «рўзғорда керак бўладиган санитария-техника асбоб-ускуналарини магазинлардан топиш нега қийин?» деб тез-тез сўрайдилар дея мурожаат қилишди депутатлар республика Госплани раисининг биринчи ўринбосари А. Матвеевга. Ахир бу унчалик мураккаб маҳсулот эмас-ку. Наҳотки, Ўзбекистон заводларида уни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш қийин бўлса?

— Гапингиз тўғри, —деди А. Матвеев. —Афсуски, бундай маҳсулотларга эҳтиёж қондирилмаяпти. Ҳозир биз шу муаммо устида ўйлаяпмиз, уни ҳал қилиш йўлларини излаяпмиз.

Депутатлар кўпгина корхоналарнинг раҳбарлари олдига шундай савол қўйишди: Нега маҳсулот турлари кўпайтирилмаётир, кўплаб талаб қилинаётган мураккаб рўзғор приборлари нега ишлаб чиқарилмаяпти? Айтайлик, бир вақтлар «Ташсельмаш» заводининг раҳбарлари харидорларни «Малютка» кир ювиш машиналари билан таъминлашга ваъда берган эдилар. Аммо улар комплектлаш деталлари етишмаслигини важ қилиб, ўз ваъдаларини бажармадилар. Енг шимариб киришилса бу ишларнинг ҳаммасини қилиш мумкин. Корхоналарни у ёки бу моллар ишлаб чиқариш учун ихтисослаштириш имкониятини кўриб чиқиш ҳам таклиф қилинди.

Комиссия аъзолари кўплаб талаб қилинаётган маҳсулотлар, яъни жаҳондаги намуналардан қолишмайдиган буюмлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш ҳақида гап бораётганини таъкидладилар. КПСС Марказий Комитетида яқинда бўлиб ўтган кенгашда масала шу тарзда қўйилди.

Доимий комиссиянинг мажлисида халқ учун моллар етказиб берадиган асосий тармоқ —республика Енгил саноати министрлигининг иши ўрганилди. Бу йил тармоқ калава ип газлама, гилам, ички трикотаж ишлаб чиқаришни кўпайтирди. Бироқ айни вақтда бошқа бир қанча турдаги маҳсулотларни етказиб бериш планлари бажарилмаяпти, шартномалар бузилмоқда, маҳсулотнинг сифати хусусида таъналар кўп. Енгил саноатда меҳнат унумдорлиги паст. Министрлик ўз олдида турган масъул вазифаларни бажариш учун астойдил ишлаши лозим.

Доимий комиссиянинг мажлисида Мебель ва ёғочсозлик, Маҳаллий саноат министрликлари, «Узбитхим», «Узбитпластик» бирлашмалари ва бошқалар олдида турган масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Шу беш йилликда республика индустрияси олдида меҳнат маданиятини ва маҳсулот сифатини ошириш юзасидан масъулиятли вазифалар турибди. Келгуси йил планлари депутатлик комиссиясида муҳокама қилиниши шуни яна бир бор кўрсатдики, бу ишда иккинчи даражали, аҳамиятсиз проблемалар йўқ. Иш оқилона, моҳирона, ташаббускорлик билан ташкил этилган, саноатга раҳбарлик даражаси такомиллаштирилган тақдирда план топшириқларининг ҳамма бандлари —ҳам асосий ишлаб чиқариш, ҳам қўшимча ишлаб чиқариш топшириқлари ҳеч сўзсиз бажарилади. КПСС XXVII съездида қабул қилинган жадаллаштириш ва қайта қуриш стратегияси шуни талаб қилади.

(ЎзТАГ).

Кремлда суҳбат

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков РСФСР Министрлар Советининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Сербия Социалистик Республикаси (ЮСФР) Скупшчинаси ижроия вечасининг Раиси Д. Евтични 26 ноябрь куни Кремлда қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбатда ҳар икки томон Совет-Югославия муносабатлари иккала мамлакат халқлари, тинчлик ва социализм иши манфаатларини кўзлаб, муваффақиятли ривожлантирилаётганлигини мамнуният билан таъкидлаб ўтди. Совет Иттифоқи билан Югославия республикалари, ўлкалари ва шаҳарларининг бевосита ўзаро алоқалари икки мамлакат ўртасидаги ҳамжиҳатликни ва ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшмоқда. Буларнинг ҳаммаси СССР билан ЮСФР халқларининг бир-бири билан яқинлашувига, уларнинг анъанавий дўстлигини мустаҳкамлашга кўмаклашмоқда. Бу анъанавий дўстлик халқаро вазиятни соғломлаштириш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, қуролсизланиш, адолатли демократик негизда кенг кўламда халқаро ҳамкорлик қилиш учун курашда муҳим омилдир.

Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашдан, икки мамлакат корхоналари ўртасида бевосита ишлаб чиқариш алоқаларидан ва биргаликда корхоналар ташкил қилишдан кенг фойдаланган ҳолда Совет-Югославия иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди. Ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро проблемалар муҳокама қилинди. (ТАСС).

ЯККА ТАРТИБДАГИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА СССР ҚОНУНИНИ ШАРҲЛАЙМИЗ

ЖАМИЯТ ФОЙДАСИГА

Мамлакат Олий Советн қабул қилган якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисидаги СССР Қонуни жамоатчиликнинг қизиқишига сазовор бўлди. Ана шу давлат қонунининг амалга оширилиши билан боғлиқ бўлган кўпгина масалалар юзага келди. Ана шундай бир қанча масалалар СССР меҳнат ва социал масалалар давлат комитетининг раиси И. И. ГЛАДКИЙ ва ТАСС шарҳловчиси Владимир ПЕТРУНЯ суҳбатида тилга олинди.

Журналист: Қонун эълон қилинди. Бу ҳужжат пухта ва аниқ-равшандир. Бу Қонун — якка тартибдаги меҳнат фаолиятини ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиб туришнинг таъсирчан воситасидир, бундай меҳнат фаолияти гарчи илгари рағбатлантирилмаган бўлса ҳам, лекин мавжуд эди. Аҳолининг бундай машғулотлари эндиликда давлат назоратига олиниб, ижтимоий фойдали, деб тан олинди. Бундай фаолият социализм принциплари билан қай тариқа қовушади? Ўз-ўзидан равшанки, биз «Вашингтон пост» газетаси билан баҳслашмоқчи эмасмиз, дарҳақиқат, бу газета яқинда «Совет Иттифоқи чекланган миқёсда хусусий иш юритишга рухсат берадиган Қонунни қабул қилди, аммо буни социализм деб атамоқда...» деган кинояли мақола босиб чиқарди.

Раис: Якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисида СССР Қонунининг қабул қилиниши, аввало меҳнат ресурсларидан яна ҳам тўлиқроқ фойдаланишга, гражданларнинг жамият учун фойдали меҳнат хусусидаги ташаббусларини ва ундан манфаатдорлигини ривожлантиришга қаратилган. Равшанки, бир томондан, якка тартибдаги меҳнат билан шуғулланаётган кишиларда қўшимча даромаднинг янги манбаи пайдо бўлади, иккинчи томондан эса аҳолини товарлар ва хизматлар билан таъминлаш яхшиланади.

Қабул қилинаётган тадбирлар — буржуазия газеталари нимаики бичиб-тўқимасинлар — хусусий иш юритиш фаолиятининг ҳеч қандай формасига қайтишни билдирмайди. Аввало, Қонун гражданларнинг конституцион ҳуқуқларига мувофиқ тарзда ишлаб чиқилган. Маълумки, СССР Конституциясининг 17-моддасига кўра, косибчилик-ҳунармандчилик, қишлоқ хўжалиги, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш соҳаларида якка тартибдаги меҳнат фаолиятига, шунингдек гражданлар ва улар оила аъзоларининг шахсий меҳнатига асосланган фаолиятнинг бошқа турларига рухсат этилади.

Ҳалиги фикримизни давом эттирсак: Қонуннинг қоидалари социалистик хўжалик юритишнинг принципларига батамом мосдир. Илгари бўлганидек, ҳозир ҳам совет кишиларининг товарлар ва хизматларга бўлган ҳамиша ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондиришнинг асосий манбаи ижтимоий ишлаб чиқариш эди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолаверади. Ижтимоий ишлаб чиқаришни янада ривожлантиришга биринчи даражали аҳамият берилмоқда. Мамлакатимизда якка тартибдаги фаолият ёлланма меҳнатдан фойдаланишни, кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишини батамом истисно этади. Ниҳоят, давлат якка тартибдаги меҳнат фаолиятини тартибга солиб туришни ўз зиммасига олади. Бу эса ана шундай фаолиятдан жамият манфаатлари йўлида фойдаланилишни таъминлайди.

Журналист: Янги Қонуннинг ҳарфидан ҳам, руҳидан ҳам фаоллик жўш уриб турибди, бу Қонун айрим кишиларнинг шахсий хислатлари ва уқувидан манфаатдорлик билан жамият фаровонлиги йўлида фойдаланишга ундайди. Бошқача қилиб айтганда, Қонун кишида яширинган касб-кор имкониятларидан асосий ишидан бўш вақтларида ҳалол ва самарали фойдаланишга таклиф этади. Бу Қонунга халқ номидан барча депутатлар, шу жумладан министрлар ҳам якдиллик билан овоз бердилар. Овоз бериш йўли билан улар ана шу қизиқ ва фойдали янгиликка ўзлари қўшган ҳисса якунланди, деб ҳисоблайдиларми, шу тўғрида сизнинг фикрингиз қандай? Янги иш моддий жиҳатдан жиддий тарзда таъминланмаса, турли камчиликлар, алдам-қалдам йўллар қидиришга носоғлом уринишлар бўлиши муқаррардир. Нуқул тақиқлаш чораларидан ташқари, бунга яна нималарни қарама-қарши қилиб қўйиш мумкин?

Раис: Қонун қабул қилинганидан кейин унинг қоидаларини амалга ошириш учун воситалар яратиш вазифаси биринчи ўринга чиқади. Бу воситаларнинг негизлари Қонуннинг ўзидадир. Жамият учун фойдали бўлган якка тартибдаги меҳнат фаолияти турлари билан шуғулланиш йўлидаги барча асосланмаган чеклашлар олиб ташланади.

Бундан ташқари Қонун маҳаллий Советлар ижроия комитетларига, корхоналар ва ташкилотларга шундай фаолият билан шуғулланаётган гражданларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш, жумладан хом ашё, материаллар ва бошқа мулк сотиб олишда, ишлаб чиқарилган маҳсулотни сотиш, одам яшамайдиган биноларни ижарага беришда ёрдам кўрсатиш вазифасини юклайди. Госснаб органлари ана шу гражданларни моддий-техника ресурслари билан таъминлайдилар. Якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланадиган шахсларга кредит бериш имконияти ҳам кўзда тутилган.

Ана шундай гражданларнинг давлат корхоналари ва ташкилотлари билан шартномавий муносабатларга ўтишлари ва бундай гражданларнинг кооперативларга, кўнгилли жамиятлар ва ширкатларга бирлашуви ҳар томонлама рағбатлантирилади.

Журналист: Ёмон кўз билан қарашдек психологик тўсиқни қандай қилиб бартараф этса бўлади? Неча ўн йиллардан бери биз ана шундай меҳнатга беписанд қараб келдик. Тилимизда ҳам, «хусусий уста» «халтурачи», «юлғич», «мўмай пул топишга ишқивоз» каби сўзлар пайдо бўлиб, якка тартибдаги меҳнат билан шуғулланувчилар шаънига «тош» отувчи сўзлар пайдо бўлди. Ўйлаймизки, бу нохуш ижтимоий муҳит хавфли эмас. Уни тез бартараф этса бўлади. Энг қуйи бўғинда эмас, балки юқорироқдаги айрим раҳбарларнинг томорқа хўжалигининг ривожига алмисоқдан қолган ёндашуви хавфлидир. Фикр юритишнинг кемтиклиги — реал ва хавфли кучдир. Ана шу кучини енгиш учун янги Қонунда қандай қудрат мужассам бўлган?

Раис: Савол ўринли. Фикр юритишнинг эскирганлиги, кемтиклиги, сусткашлик жамиятга фойдали бўлган ҳар қандай янгиликни йўққа чиқаришга қодирдир.

Биринчидан, бу Қонун лавозими ва иш жойидан қатъи назар, ҳамма учун бирдай амал қиладиган қонундир. Мамлакатимизда қонунчиликка риоя этилиши учун ҳуқуқ-тартибот органлари жавоб берадилар.

Иккинчидан, Қонунни қабул қилишда кўзда тутилган мақсад ҳам ягона норматив акт билан замонавий шарт-шароитлар ва жамиятнинг эҳтиёжларини ҳисобга олиб, комплекс тарзда якка тартибдаги меҳнат фаолиятини тартибга солиш масалаларини ҳал этишдан, ана шу масала хусусида қонунчиликдаги бош-бошдоқликка барҳам беришдан иборатдир. Йўл-йўлакай шуни айтиб ўтиш жоизки, ҳалол меҳнат билан қўшимча даромад олаётган гражданларнинг ҳуқуқларига асоссиз тарзда озор бериш асосан ана шундай ягона ҳуқуқий ҳужжатнинг йўқлиги оқибатидир.

Учинчидан, якка тартибдаги меҳнат фаолиятини тартибга солишда халқ депутатлари Советларига кенг ҳуқуқлар бериб қўйилди. Улар ана шундай фаолият билан шуғулланишга рухсат берадилар, белгилаб қўйилган қоидаларга риоя этилишини назорат қиладилар.

Ва тўртинчидан, якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланишга рухсат бермаслик тўғрисида қарор қабул қилинганида гражданлар халқ депутатларининг юқорироқ Советлари ижроия комитетларига ёки иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига шикоят билан мурожаат қилишлари мумкин.

Журналист: Яна бир вазиятни ҳам инобатга олмаслик мумкин эмас. Шахсий пудратчи айрим гражданлар билан битишувга келаётганида қуйидагича мулоҳаза юритиши мумкин: илгари мен бу ишни фалон сўмга бажарар эдим ва пулнинг ҳаммаси менинг чўнтагимга тушар эди, эндиликда эса мен оладиган пулдан солиқ ҳам тўлаш керак, хўш шундай экан, «хўжайин», энди ана шу сарф-харажатларни ҳам кўтарасиз-да, деб қолиши мумкин. Шундай экан, кўпчилик хизматларга бўлган талаб таклифдан анча орқада қолаётган бир шароитда ҳалиги «хўжайин» нима ҳам қила олар эди?

Раис: Сизнинг саволингиз истеъмолчи шахсий пудратчи билан юзма-юз қолгандаги вазиятни кўзда тутиб берилмоқда. Лекин бу унчалик тўғри эмас. Мен илгари айтиб ўтганимдек, товарлар ва хизматларга бўлган эҳтиёжни қондиришнинг асосий манбаи аввал ҳам ижтимоий ишлаб чиқариш эди, ҳозир ҳам шундай бўлиб қолмоқда.

Ҳозирги вақтда 1986—2000 йилларда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантиришнинг комплекс программасини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган йирик тадбирлар кўрилмоқда. Товарлар ишлаб чиқарадиган ва аҳолига хизмат кўрсатадиган тармоқларда хўжалик механизми, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш формалари такомиллаштирилмоқда, бу юмушларнинг сифатини ошириш, хилини кўпайтириш ва ҳаммабоп бўлиши учун кураш бормоқда. Ижтимоий сектор йўли билан товарлар ва хизмат кўрсатишдаги тақчилликка барҳам берила боргани сайин якка тартибдаги меҳнат билан ҳосил қилинган товарлар ва хизматлар ҳам арзонлашаверади.

Бунда ўйлаб тузилган солиқ сиёсати ҳам муҳим роль ўйнаши керак. Солиқнинг юқори ставкалари бир томондан, якка тартибдаги меҳнатга рағбатни сусайтирса, иккинчи томондан, шахсий пудратчи томонидан тайёрланган товарлар ва кўрсатилган хизматлар учун юқори нархлар қўйилишига йўл очади. Бу хусусда ҳали ўйлаб кўриш керак.

Журналист: Сиз, Иван Иванович, хизматингиз важидан ҳозир оптимист бўлишингиз лозим. Аммо ҳар қалай, Қонуннинг ўзи проблемани ҳал эта олмаса керак. Бу борада ҳамма жабҳаларда, ҳамма даражаларда манфаатдорлик намоён бўлиши лозим.

Раис: Маъқул, ҳамма даражаларда манфаатдорлик керак. Биз бу борада оммавий ахборот воситаларининг ёрдамидан умидвормиз. Матбуот, радио ва телевидение ушбу Қонунни жойларда амалга оширишнинг ибратли тажрибасини аниқ мақсадни кўзлаб тарғиб қилиб, бу ишга катта ҳисса қўшишга қодирдир.

ЁШЛАР ҲИССАСИ

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ. Урганч пиллакашлик фабрикасининг ёш ишчиси Жамила Полвонова ўз касбига меҳр қўйганлиги, план топшириқларини ортиғи билан адо этаётганлиги туфайли ҳурмат-эътибор қозонган. У ўн иккинчи беш йиллик шахсий топшириғини комсомолнинг 70 йиллик юбилейи —1988 йилнинг 29 октябригача бажариш ташаббуси билан чиқди. Корхонада бу ташаббус издошлари кўпайиб бораётир. Ҳозир илғор ишчилардан 24 киши бу ташаббусга қўшилиб меҳнат қилмоқда.

Фабрика коллективи ҳам беш йилликнинг биринчи йилида юксак меҳнат маромини таъминлаш учун интилмоқда. Ўн ойлик план муддатидан ўн кун олдин бажарилиб, топшириққа қўшимча 1 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бунда Жамила Полвонова сингари меҳнатсевар комсомол-ёшларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Суратда: корхона комсомол комитетининг сифат штаби аъзолари (чапдан) К. Машарипова, Г. Қурбонова ва М. Сотиповалар маҳсулот сифатини кўздан кечиришмоқда.

Қ. Отаев фотоси (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЎТМИШИ, БУГУНГИ КУНИ ВА КЕЛАЖАГИ

Чет мамлакатлар билан халқаро савдо ва илмий-техникавий алоқалар Москва марказининг чиройли залларига кўрк бахш этиб турган сунъий оқ қайинлар шохларида беданалар сайрай бошлади. Бу ерда москваликлар ва пойтахт меҳмонларини серқуёш ўлканинг кўҳна ўтмиши ва бугунги куни билан таништираётган Ўзбекистон кунлари очилди.

Анъанавий миллий оҳангларга жўр бўлиб кетаётган сайроқи бедана хонишини эшитганингизда ўзбек хонадонига кириб қолгандек бўласиз. Ёғочдан ўйиб ясалган нақшинкор ўриндиқлар анвойи рангли болишлар билан таассуротни кучайтиради. Сал наридаги «Атриум» барига кириб чойхўрлик қилишингиз мумкин. Гулдор пиёладан хушбўй чойни ичар экансиз, хаёлан Самарқанд ва Бухорога саёҳат қилгандек бўласиз: бар Шарқнинг кўрки бўлган ана шу кўҳна шаҳарлар обидалари тасвирланган ранг-баранг паннолар билан безатилган. Кўчаларда, майдонларда, ноёб меъморлик обидаларида худди тарихнинг ўзи жонлангандек. Теран илдизлари олис ўтмишга бориб тақаладиган бу обидаларда истеъдодли ўзбек халқининг меҳнати акс этиб турибди. Ўзбек халқи тарихан қисқа муддатда асрий қашшоқлик ва қолоқликка барҳам бериб, республикани экономика ва маданиятнинг юксак марраларига олиб чиқди.

Эндиликда Ўзбекистон бутун мамлакат халқ хўжалиги комплексининг ажралмас қисмидир. Замонавий индустриянинг юздан ортиқ тармоқлари мужассам бўлган 2 мингга яқин саноат корхоналари, қудратли агросаноат комплекси, транспорт ва алоқанинг тараққий этган тармоқлари — ҳозирги Ўзбекистоннинг иқтисодий қудрати ана шундай. Бутуниттифоқ территориал меҳнат тақсимотида республика пахта толаси, пахта тозалаш саноати учун технологик ускуналар ҳамда пахтачилик учун техника ишлаб чиқаришда биринчи ўринни эгаллаб турибди. Бу ерда юзлаб суғориш системалари, минглаб гидротехника иншоотлари қурилган ва ишлаб турибди.

Чиройли безатилган стендлар ёнига келиб ўлканинг равнақи ҳақидаги лўнда, аммо ишончли маълумотларни билиб олиш мумкин. Фотографиялар, диаграммалар ва плакатлар Ўзбекистон меҳнаткашларининг маданияти ва анъаналари, иш кунлари ва байрамлари тўғрисида ҳикоя қилади. Ҳозир республикада 19 миллионга яқин киши — 120 дан кўпроқ миллат ва элат вакиллари ягона интернационал оила бўлиб яшамоқдалар.

Тарихий фотоҳужжатларга назар солайлик: Улуғ Октябрь революциясига қадар Ўзбекистон территориясидаги аҳолининг 98 проценти саводсиз эди. Эндиликда бу ўлка ялписига саводхонлар ўлкаси, бу ерда минглаб мактаблар, юзлаб техникумлар, ўнлаб олий ўқув юртлари ишлаб турибди. Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон мамлакатнинг энг йирик илмий марказларидан бирига айланди. Республика олимларининг бир қатор йўналишлар бўйича асарлари фақат СССРдагина эмас, чет элларда ҳам машҳурдир. Булар орасида назарий ва амалий математика, ядро физикаси, химия, генетика соҳасидаги тадқиқотлар бор.

Республика ҳаёти ҳақидаги тасаввурларни ўзбек мўйқалам усталарининг тасвирий санъат асарлари тўлдиради. Бу картиналарда ярқираб турган бўёқлар жилваси халқаро савдо марказидаги сипо меъморлик шаклларига жило бериб, марказнинг иш кунларига байрамона руҳ бахш этади. Бу ерга келаётган кишилар чоғроқ дўкончаларга албатта кириб, халқ усталари ясаган буюмлар қўйилган пештахталар олдида маҳлиё бўлиб туриб қоладилар. Бу ерда эсдалик учун зардўппилар, мисгарлик буюмлари, машҳур ўзбек кулолларининг сопол идишлари ва ҳар хил ёдгорлик буюмларини сотиб олиш мумкин.

Лекин асосий нарса ёдгорлик буюмларида эмас, албатта. Ўзбекистон кунларининг очилиши маросимида таъкидлаб ўтилганидек, бу кунлар мамлакатда экономикани қайта қуриш жараёни тобора авж олаётган, янги хўжалик механизми яратиш учун қизғин иш бораётган шонли даврда ўтмоқда. Бу эса партиямизнинг социал-иқтисодий тараққиётни ҳар томонлама жадаллаштириш йўли талабларига жавоб беради. Бутун экспозиция программаси шунга мувофиқ тузилган.

Маълумки, Ўзбекистондаги бир қанча министрликлар ва идораларнинг корхоналари ва ташкилотлари тажриба тарзида халқаро бозорга мустақил чиқиш, чет эл фирмалари ва ташкилотлари билан у ёки бу маҳсулот етказиб бериш учун бевосита шартномалар тузиш имкониятини олдилар. Республика эса талабчан харидорга муносиб нарсалар таклиф этиши мумкин. Ҳозир Ўзбекистон тамғаси босилган маҳсулотларни жаҳондаги 74 мамлакатда яхши биладилар. Химия ва пахта тозалаш заводлари учун, тўқимачилик комплекслари ва гидротехника иншоотлари учун машина ва ускуналар, қишлоқ хўжалик машиналари ва электротехника ускуналари, электрон аппаратлар, дизел двигателлари шулар жумласидандир. Оғир ва енгил саноатнинг 150 дан ортиқ товар турлари республикадан чет элларга экспорт қилинмоқда.

Халқаро савдо ва чет мамлакатлар билан илмий-техникавий алоқалар Москва марказининг кўпдан-кўп холларида, фойе ва маҳсулот намойиш этиш хоналарида кўрсатилаётган бутун экспозициянинг мазмунини — тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлидаги тараққиёт, деб ифодалаш мумкин.

«Тинчлик» ва «тараққиёт» тушунчалари экспонатлардагина эмас, республиканинг етакчи артистлари қўшиқларида ҳам жаранглайди. Машҳур «Баҳор» ансамблининг рақсларида ва бугунги Ўзбекистон ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи фильмларда ҳам тинчлик ва тараққиёт тараннум этилади. Ўзбекистон кунларининг программаси бой ва турли-тумандир.

Я. АЛИЗОДА,
(ТАСС — ЎзТАГ мухбири).

Москва.

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 26 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун—областлар; иккинчи устун—бир кунда тайёрланган пахта: учинчи устун—мавсум бошидан буён; тўртинчи устун—шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун—мавсум бошидан буён.

ФАРҒОНА	0,01	105,11	0,01	63,35
ТОШКЕНТ	—	104,42	—	99,66
СУРХОНДАРЁ	0,02	101,29	—	90,45
НАМАНГАН	0,01	100,30	—	82,59
Сирдарё	0,06	97,25	—	98,80
ҚҚАССР	0,08	92,64	—	60,37
Андижон	0,10	87,69	0,02	52,56
Хоразм	0,05	85,80	0,08	52,21
Жиззах	0,03	80,37	—	66,17
Самарқанд	0,02	75,54	—	36,28
Бухоро	0,01	74,67	0,01	16,17
Навоий	0,04	61,15	0,03	23,37
Қашқадарё	0,02	59,39	0,02	39,51
Республика бўйича:	0,03	87,31	0,01	62,36
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
СУРХОНДАРЁ	0,03	161,09	—	166,73
НАВОИЙ	0,11	110,18	0,22	36,68
НАМАНГАН	—	109,00	—	1,90
Бухоро	0,08	82,40	—	—
Қашқадарё	0,04	64,16	0,04	62,86
Республика бўйича:	0,03	125,64	0,02	123,54

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҚАЙТА ҚУРИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

РАЙОН ГАЗЕТАСИГА КОМАНДИРОВКА

Навоий район **«Коммунизм учун»** газетасининг янги сони даставвал райком ходимлари қўлига етиб боради. Биринчи секретарь М. Холиқов ҳам кундалик почта билан танишишни шу газетадан бошлайди. Очиғини айтганда, бунга унинг кўп вақти кетмайди. Танқидий мақолаларни диққат билан ўқиб чиққани ҳолда ижобий характердаги материалларга кўз югуртириб қўяди, холос. Афсуски, газетада танқидий чиқишлар кам. Борлари ҳам райком кўрсатмаси билан ёзилган ёки бир қолипдаги рейдлар, долзарб муаммолар четлаб ўтилган юзаки материаллардан иборат бўлиб қоляпти.

— Бу билан газетамиз қиёфаси ўзгармади, деган хулосага келмаслик керак, — дейди у. — Танқид нисбатан кўпайди. Лекин биз кутган даражадаги силжиш рўй бермаяпти. Бу ҳақда редакция ходимлари билан бир неча марта суҳбатлашдик. Редактор Эргаш Ёқубов — тажрибали газетачи, райком бюроси аъзоси. Ходимларнинг аксарияти ёшлар. Ўйлаймизки, келгусида газета қиёфаси янада ўзгаради.

Биринчи секретарнинг район газетаси ҳақидаги фикри ана шундай. Бир томондан газетанинг фаолиятидан қониқиш ҳосил қилмаса, иккинчи томондан ишнинг яхшиланишига умид билан кўз тутади. Айтиш керакки, М. Холиқов ва райкомнинг бошқа ходимларида бундай фикрлар кечагина пайдо бўлгани йўқ. Икки йилдан буён конференция, пленумлар қарорларида, бюро мажлисларида шу тарзда муносабат билдириб келинмоқда. Бироқ сезиларли ўзгариш бўлган эмас. Хўш, бунинг боиси нимада?

Бу саволга на райком секретарлари, на пропаганда ва агитация бўлими ходимларидан жавоб ололдик. Сабаби шундаки, райком «Коммунизм учун» газетаси фаолиятининг асосий йўналишлари нималардан иборат эканлигини билмайди. Бу ўз навбатида журналистлар ишини аниқ ташкил этиш, газета мазмундорлигини ошириш, танқидий чиқишлар таъсирчанлигини таъминлашга ҳам салбий таъсир кўрсатяпти. Район партия комитети газетанинг танқидий чиқишларига эса умуман эътибор бермаётганлиги, ўз органини қўллаб-қувватламаётганлиги сабаби ҳам юқоридаги камчиликлар билан чамбарчас боғлиқдир.

Раҳбарлик қандай бўлса натижаси ҳам шунга ярашадир. «Коммунизм учун»да шу йилнинг ўтган ойлари давомида биронта фельетон, актуал масалалар кўтарилган мушоҳадали материал эълон қилинмади. Танқидий мақолаларга эса район хўжаликлари ва идоралари қарийб эътибор беришмайди. Улар газета чиқишларига 6-8 ойлаб жавоб бермаётир. Ижобий руҳдаги материалларнинг аксарияти жонсиз ва зерикарли. Уларда пахтакорнинг неча ёшдалиги, қанча гектар майдонга ишлов бериши, ҳамкасбларининг номлари саналади-ю, инсоннинг ўзи, унинг қалби, интилиши, қизиқиши кўпинча диққат марказидан четда қоляпти...

Кейинги пайтда Навбаҳор район **«Навбаҳор тонги»** газетаси фаолиятида бирмунча ташкилий изланишлар кўзга ташланяпти. Редакция ташаббуси билан очиқ хатлар, газета кунлари ўтказилди. Саҳифаларда «Дазмол» сатирик бурчаги, фельетонлар пайдо бўлди. Яқинда бўлиб ўтган райком бюросида сўнгги олти ой ичида газетада эълон қилинган танқидий материалларга эътиборсизлик кўрсатган хўжалик ва ташкилотларнинг раҳбарларига нисбатан чора кўрилди.

Бундай силжишлар, табиийки, кишини қувонтиради. Лекин уларнинг ҳаммаси КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қарорларини амалга ошириш йўлидаги дастлабки қадамлардир. Негаки, ҳали газета саҳифаларида партия группалари ҳаёти, бошланғич партия ташкилотларининг фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи изчил чиқишлар кўринмайди. Социалистик мусобақа мавзуси умуман журналистлар назаридан четда қоляпти. Ўқувчилар районда рўй берган салбий ҳолатлар воқеаси таҳлил этилган, меҳнат интизоми бузилишларига, уюшқоқсизлик ва хўжасизлик фактларига қарши ҳозиржавоблик билан зарба берилган материалларни орзиқиб кутишаётир.

Навбаҳор район партия комитетига бу каби камчиликлар ва журналистларнинг қийин шароитда меҳнат қилишаётганлиги яхши маълум. Бу хусусда «Совет Ўзбекистони» газетаси райкомни кейинги йилларнинг ўзида уч марта қаттиқ танқид қилди. Лекин танқидни тушуниш ва қабул қилиш — ишнинг бир томони, унга тўғри муносабатда бўлиб, амалий хулоса чиқариш эса масаланинг бутунлай бошқа жиҳати экан. Буни «Совет Ўзбекистони»нинг шу йил 8 август сонида босилган «Эскича муносабат» сарлавҳали мақолани муҳокама қилиш яна бир карра кўрсатиб берди. Унда райкомнинг яроқсиз иш услуби танқид қилиниб, идеология бўйича секретари Б. Аҳмедованинг «Навбаҳор тонги»даги танқидий мақолани асоссиз равишда газетада чиқармай қолдиргани, ижодий ходимлар иш кунларида ўз хизмат вазифалари билан шуғулланиш ўрнига дала ишларига жалб этилганлиги ҳақида гап борганди. «Совет Ўзбекистони»га йўлланган жавобда мақоладаги фактлар тасдиқланганлиги, райком секретари Б. Аҳмедова ва бошқалар йўл қўйган айблари учун тегишли жазо олганлиги баён этилган.

Бюро қарорини ўқиб эса ғоят таажжубга тушдик. Унда «Навбаҳор тонги»даги материални асоссиз равишда қолдиргани учун эмас, балки партия сиёсий ва иқтисодий ўқувларидаги камчиликларнинг бартараф этилишини суст назорат қилганлиги учун Б. Аҳмедовага қаттиқ вигговор берилган эди. Шу билан бирга қарорда журналистларни дала ишларига жалб этиш, деган жумла бўлмаса-да, район муассаса ва ташкилотларининг ишчи-хизматчиларининг табиат инжиқликларига қарши оммавий сафарбарликка жалб этилиши тўғри деб топилган. Яъни бу билан райком газета ходимларининг чопиқ ва яганага йўлланганлигини умумий парда остида оқламоқчи бўлади. Чунки «Совет Ўзбекистони»да босилган янги мақолада умумий сафарбарлик ҳақида эмас, журналистларнинг дала юмушларига иш кунларида жалб этилганлиги хусусида фикр юритилган эди. Шу ўринда бундай иш услуби Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумида кескин қоралангандигини эслаш жоиздир.

Ўз-ўзидан савол туғилади: қай бирига ишониш керак? Райкомнинг редакцияга йўллаган жавобигами ёки бюро қарорига?

— Кадрларимизнинг хомлиги панд берди, — дейди район партия комитетининг иккинчи секретари Х. Фахриддинов. — Шу боис, чалкашлик рўй берибди. Аслида Тошкентга йўлланган жавоб тўғри.

Бу аслида пропаганда ва агитация бўлимининг ўз шаънини ҳимоя қилиш учун атайин қилган «чалкашлик» эмасмикан? У қай тарзда рўй берган бўлмасин, КПСС Марказий Комитетининг ҳамма нарсани ўз номи билан аташ ҳақидаги кўрсатмасига хилофдир.

Ҳужжатларда ҳеч бир чалкашликка йўл қўймаслик лозим. Бу тушунмовчиликка, келишмовчиликка, оқибат натижада эса умумий ишга салбий таъсир кўрсатишга олиб келиши мумкин. Хатирчи район **«Янги ҳаёт»** газетаси ходимлари фактлардаги чалкашликдан ана шундай аччиқ сабоқ олишди.

Ёш журналистлар А. Элмуродов билан И. Холбоев газетанинг штатсиз мухбирлари бўлган мактаб ўқитувчилари К. Қулмуродов, С. Ҳайдаровлар ҳамкорлигида савдо нуқталаридаги салбий аҳвол хусусида рейд уюштиришди. Рейд материали «Қачон чек қўйилади» сарлавҳаси билан саҳифага ҳам қўйилди. Фақат редактор Ж. Ёрмаматовнинг фактлардаги чалкашликни илғаб қолганлиги туфайли газета босилаётган пайтда мақолани саҳифадан олиб қолишга тўғри келди. Чунки актдаги рақамлар мақолада қаллобликда айбланган сотувчи харидор ҳақидан уриб қолмай, балки 8 тийин зиёд қайтим берганини кўрсатиб турарди. Бундан ташқари рейд иштирокчилари қаламга олган бошқа фактлар ҳам қайта ўрганишга муҳтож бўлиб қолди.

Мақоланинг олиб қолиниши турли хил миш-мишларга сабаб бўлди. Юқори органларга бирин-кетин хатлар туша бошлади. Уларда редакторнинг танқидга йўл бермаслиги ҳақида фикр юритилар эди.

Бу хатларни район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимидан тортиб, юқори партия органларигача ўрганишига тўғри келди. Редактор мақолани қолдириб тўғри йўл тутганлиги тасдиқланди. Бироқ унинг ҳақлиги ёки ноҳақлиги исботлангунга қадар ижодий ходимлар кўп маънавий азият тортдилар.

Юқорида баён этилган мисоллар шуни кўрсатадики, Навоий областидаги район газеталарида ишлаётган айрим ходимларда касб маҳорати, изланиш ва журъат етишмайди, ҳар бир воқеа ва факт пухта сабот билан ўрганилмайди. Шу боис газетада босилаётган материаллар савияси паст, мазмуни саёз. Долзарб муаммо ва мавзулар журналистларнинг таҳлилига муҳтож бўлиб турибди. Район партия комитетлари бўлса ўз органларига раҳбарлик қилишда ҳамон эскича йўл тутишяпти. Қайта қуриш даврида бу алфозда иш юритиб бўлмайди.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ

№ 11 (283) 1986 ЙИЛ, НОЯБРЬ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

НАЗОРАТ ҚИЛИНМАГАЧ...

Комитетга шикоят хати тушди. Унда Главсредазирсовхозстройга қарашли «Промстрой» трестида давлат, план, молия ва меҳнат интизоми бузилаётганлиги баён қилинган эди.

Текшириш натижасида шу нарса аён бўлдики, трест 1985 йил планини 17,4 миллион сўмга ёки планга нисбатан 90 процентга адо этган. Бу йил ҳам қолоқликдан чиқолмай 1,9 миллион сўмлик зарар кўрган. Бу ерда учта қалбаки рационализаторлик таклифи учун ғайриқонуний 7,7 минг сўм тўланган.

«Промстрой» тресги ўқув комбинати директори А. Фареник ишчи кадрларни ўқитиш тартибини бузаётир. Бу ерда таҳсил олган 219 киши, ёки 39 процент ишчи Главсредазирсовхозстрой системасига алоқаси бўлмаган ташкилотларга тааллуқлидир. Ишлаб чиқариш таълими мастерлари лавозимига амалдаги низомни четлаб ўтиб, тингловчилар ўзи ишлаётган участка бошлиқлари, прораблар, мастер ва бошқалар қайд этилган. Ўтган бир ярим йил ичида мана шундай 17 шахсга ғайриқонуний 7,4 минг сўм тўланган. 170 сўмлик катта мастер лавозими ўрнида секретарь-машинистакадан фойдаланилган ва унга 2,7 минг сўм тўланган.

Ўқув комбинатининг ўқув ишлари бўйича мудири Л. Сидякина машғулотларнинг ўтишига бепарволик билан қараган. Шунинг учун ҳам кўплаб машғулотлар амалдаги 2 соат ўрнига, журналда 8—15 соатлаб қайд этилган. Икки ўқитувчига 174 соат ўтилмаган машғулотлар учун 209 сўм тўланган, ўқув-план ишлари қўпол равишда бузилаётир, машғулотлар жадвали тузилмаётир, ишлаб чиқариш таълими бўйича журнал юритилмаётир.

Республика Халқ контроли комитети ишда йўл қўйилган жиддий нуқсонлари учун трест ўқув комбинати директори А. Фареникка қаттиқ виговор бериб, икки ойлик маош ҳажмида пул начёти солди, ўқув ишлари бўйича мудири Л. Сидякинага қаттиқ виговор берилди.

Тошкентдаги ошхона мебеллари ва бошқа мебеллар заводида қиш мавсумига пухта тайёргарлик билан киришилди. Бу ерда буғ-иссиқлик хўжалиги ишчилари иссиқ сувдан қайта фойдаланиш юзасидан рационализаторлик таклифини жорий этдилар.

СУРАТДА: корхона халқ назоратчилари (ўнгдан) мастер О. Антипина, слесарь Г. Дулов, бригада бошлиғи А. Буковский сантехника хўжалигида қишга тайёргарлик сифатини текширмоқдалар.

В. Молгачев фотоси.

САҲИФА ПОЧТАСИДАН

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Сирдарё шаҳар халқ контроли комитети саноат корхоналарида табиатни муҳофаза қилиш ва ҳаво мусаффолигини сақлаш қонун-қоидаларига қандай риоя этилаётгани юзасидан ўтказилган текшириш якунларини кўриб чиқди. Унда таъкидланишича, уйсозлик комбинатида вентиляция қурилмаси ишламайди, чанг ушлаб қолувчи мосламалар йўқ. Корхона цехларида ҳавонинг ифлослиги белгиланган нормадагидан бир неча баробар юқори. Тажриба ремонт-механика заводидаги аҳвол ҳам бундан қолишмайди. Бу ерда ишлаб чиқариш жараёнларида ҳосил бўлаётган зарарли газ ва чанг тозаланмасдан ҳавога чиқариб юборилмоқда. Тикувчилик фабрикаси, ҳаммом-кир ювиш комбинати ва қатор корхоналарда ҳам шу каби жиддий камчиликлар аниқланди.

Халқ контроли комитети бундай масъулиятсизлиги туфайли уйсозлик комбинати ва тажриба ремонт-механика заводи бош инженерлари Османов ва Галиевга қаттиқ виговор эълон қилди.

ФАОЛИЯТИМИЗ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН:

ЖАНГОВАРЛИК КЎРИГИ

КПСС XXVII съезди белгилаб берган социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш программасини амалга оширишда, ижтимоий-сиёсий ҳаётимизнинг барча жабҳаларида қайта қуришга янгича ёндашувни таъминлашда республика халқ контроли органлари фаол иштирок этмоқдалар. Иқтисод ва тежамкорлик режимини кучайтириш, илғор тажриба ва фан-техника ютуқларини кенг ёйишга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширувчи резерв ва имкониятларни топиб, ишга солиш, камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш йўлидаги курашда назоратчилар олиб бораётган ишлар салмоқли ўрин эгаллайди.

Бироқ бугунги кун талаби халқ контроли органлари фаолиятини янада кучайтириш лозимлигини кўрсатмоқда. Ўтказилаётган ҳар бир рейд, текшириш самарали бўлиб, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш ишига конкрет ёрдам бериши даркор. Кўзбўямачилик, хўжасизлик, исрофгарчилик каби иллатларни фош этиш билан бирга, уларни бартараф этиш йўл-йўриқларини ҳам кўрсатиб бериш, назорат ишига тобора кўпроқ кишиларни жалб этиш лозим.

Республика Халқ контроли комитети жойлардаги халқ контроли органларининг жанговарлигини ошириш мақсадида комитетлар, группа ва постларнинг кўргазма воситалари кўригини ўтказишга қарор қилди. Маълумки, кўргазма воситалари назоратчилар фаолиятининг оммавийлигини, таъсирчанлигини оширишда муҳим роль ўйнайди. Шу боисдан ҳам бу кўрикни ўтказишга жиддий эътибор берилаётир.

Ҳозир кўрикнинг биринчи босқичи — шаҳар ва районларда бўлиб ўтмоқда. Бу босқич 1987 йилнинг январь ойида тугайди. Иккинчи босқич —февраль, март ойида областларда, учинчи босқич —апрелда Тошкентда ўтказилиб, унда кўрикка республика бўйича якун ясалади.

Қорақалпоғистон АССР Халқ контроли комитети, область, шаҳар, район халқ контроли комитетлари кўрикнинг юксак уюшқоқлик билан ўтишини, унда барча группа ва постлар иштирок этишини таъминлашлари лозим. Халқ контроли комитетлари, группа ва постлар кўрикда ўз фаолиятларидан ҳикоя қилувчи стендлар, фотомонтаж ва фотоальбомлар, плакат ҳамда «Чақмоқ», «Сигнал» каби варақаларни намойиш этадилар. Унда халқ назоратчиларини ўн иккинчи беш йиллик вазифаларини амалга оширишда актив иштирок этишга чорловчи чақириқлар, комитет, группа ёки постларнинг илғор иш тажрибасини оммалаштирувчи материаллар ҳам кўрсатилади.

Энг яхши кўргазма материаллари рағбатлантирилади ва улар кўрикнинг кейинги босқичида қатнашиш учун тавсия этилади. Республика Халқ контроли комитетида кўрикда ғолиб чиққан материаллар қуйидагича тақдирланади:

— бешта биринчи мукофот: биттадан шаҳар ва район халқ контроли комитетига, учта халқ контроли группасига;

— ўнта иккинчи мукофот: иккитадан шаҳар ва район халқ контроли комитетларига ва олтита халқ контроли группасига;

— ўн бешта учинчи мукофот: иккитадан шаҳар, район халқ контроли комитетларига ва ўн битта халқ контроли группасига.

Шунингдек, кўрик ғолиблари Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланадилар.

Фаолиятимизнинг оммавийлиги ва ошкоралигини таъминловчи кўргазмали воситалар намойиши халқ контроли комитетлари, группа ва постлари жанговарлигини янада ошириши шубҳасиз. Кўрикнинг барча босқичларини юксак уюшқоқлик билан ўтказишга эришайлик.

В. ШТАПОВ,
республика Халқ контроли комитети сектор мудири.

АЖАБ САВДОЛАР

Ваҳиманинг уяси

— Қиличини қайраб қиш келаётганмиш. Гапни қаранг, биродар. Қиш жаллодмидики, одамнинг жонини олса. Намунча ваҳима қилишмаса булар, тавба.

— Нега энди ҳозир шу ҳақда ўйлаб қолдингиз, қўйинг бу ташвишларни, — деди Беруний шаҳар халқ маорифи бўлими мудири Э. Ҳасанов суҳбатдошига юзланиб.

— Э, эсламасликка қўйишмаяпти-да, — деди энсаси қотиб район халқ маорифи бўлими мудири Н. Қозоқбоев.— Яқинда район халқ контроли комитети ходимлари текшириш ўтказиб, айрим мактабларда капитал ва жорий ремонт ишлари якунланмаганлигини, қишга етгулик ёқилғи запаслари йўқлигини аниқлашди. Буниси ҳам майли-я. Энди ўрта мактаблар ремонти учун ажратилган 46 минг сўмдан нега шу пайтгача бор-йўғи 18 минг сўм ўзлаштирилди, деб тиқилинч қилишяпти.

— Бу соҳада фақат сизлардагина эмас, бизларда ҳам ғалва, биродар.

— Ие, сизларни ҳам текширишдими?

— Текширишганда қандоқ. Фақат Ленин номли, Беруний номли мактаблар қишга тайёр эмаслигидан ташқари, 54-мактабнинг авария ҳолатида эканлигини ҳам кўришибди. Ҳатто бу ерда синф хонаси омборхонага айлантирилганлиги ва болаларга ўқув қуроллари етишмаслиги, буфет ва ошхоналар ишламаётганлигининг ҳам гувоҳи бўлишибди. Лекин сизга ўхшаб мен ваҳима қилаётганим йўқ, биродар. Негаки қиш бор-йўғи уч ой бўлади, холос. Текширишга келганларга «Албатта бу камчиликларни тузатамиз» деб ваъдани қуюқ бераверсангиз ҳадемай уч ой ўтади, кетади. Келгуси қишга эса ҳали узоқ...

Ўжар моллар

Қизилтепа районида антиқа воқеа рўй берди: «Ёш ленинчи» ва «Меҳнат — роҳат» колхозлари сут-товар фермаларининг мудирлари Авезов билан Султонов бир хил туш кўришибди. Эмишки, қорамоллар худди келишиб олгандей қишки фермаларга киришдан бош тортишганмиш. «Ҳа, деб бу молхоналарда қишлаб музлагандан кўра, очиқ ҳавода яшаганимиз маъқул» дейишармиш. ферма мудирлари молларни калтаклаб ҳам кўришибди, бўлмабди. «Ҳаммангни гўштга топшириб юбораман» деб дўқ-пўписа ҳам қилишибди. Бироқ, жониворлар туёқларини ерга маҳкам тираб туриб олишганмиш.

Мудирларнинг тушидаги бу ҳангома нечоғли тўғри, ёки нотўғрилиги бизга қоронғи-ю, бироқ район халқ контроли комитети чорва қишловига тайёргарлик юзасидан текшириш ўтказиб бу соҳадаги ишнинг ниҳоятда ёмон аҳволда эканлигини аниқлашгани рост. «Ёш ленинчи» колхозида қишга тайёрланиши лозим бўлган олтита ферманинг эндигина тўрттаси қўл учида ремонтдан чиқарилган.

Балиқмижоз уйлар

Самарқанддаги Темирйўл районы уй-жойлар хўжалиги тресги бошлиғи Ш. Сидиқов уй-жойлар ремонтдан чиқарилиб, қишга тахт қилиб қўйилгани тўғрисидаги ҳужжатларга кўмилиб ўтирарди. Эшик аста очилиб, ҳузурига бош инженер В. Шипа кириб келди. Улар қўл қисишиб бир-бирларига мамнун жилмайишиб олишгач:

—Хўш, ишлар қалай? — деди бошлиқ.

— Ҳаммаси ўзингиз кўриб тургандек, — бош инженер стол устидаги қоғозлар уюмига имо қилди. Фақат балиқмижоз уйлар сони яна биттага кўпайди.

— Лаббай, балиқмижоз? Бу нима деганинг.

Бош инженер бошлиққа яқинроқ келиб, овозини пасайтириб деди:

— Уй-жой ремонти графиги аллақачон издан чиқиб, айрим бинолардаги қувурларнинг ёрилганидан хабарингиз бор эди-ю, ана шунинг оқибатида ертўлалари сувга тўлган кўп квартирали бинолар сони 15 тага етди. Лекин бундан ташвишланмаса ҳам бўлади. Негаки бу уйлар сувда туравериб балиқмижоз бўлиб кетишган.

— Яшавор-е, азамат. Топган гапингни қара.

Бошлиқ шарақлаб кулиб юборди. Сўнг бироз жиддий тортиб: иш қилиб гап-сўз чиқиб юрмасин, тағин. Бу ёғини тўғрилаб қўйинглар, — деди буйруқ оҳангда.

Шу пайт улар олдига ҳаллослаб бош бухгалтер Р. Иброҳимов кириб келди.

— Район халқ контроли комитети ходимлари уй-жойлар қишга қандай тайёрлангани юзасидан рейд ўтказишибди, 2-, 3-, 6, 9-турар-жой биноларидан фойдаланиш бошқармалари, шаҳар қурилиш трестига қарашли 130-қурилиш-монтаж бошқармаси ва шаҳар турар-жой бошқармаларида ҳам худди бизга ўхшаб кўзбўямачилик қилишган экан. Улар ҳам одамларнинг уйларини ремонт қилиб беришни сўраб ёзган хатларини инобатга олишмаган экан. Яъни, бизга ўхшаб...

— Бас, бас-е! Бизда бунақа қинғир ишлар бўлмайди. Балиқмижоз уйлар ҳам йўқ. Мана, келиб текширишганда ҳамма иш жойида бўлиб чиқади, — деди зарда билан Ш. Сидиқов. Аммо у гапимни биров эшитиб қолмадимикан деган хаёлда ён-верига ҳадиксираб қараб қўйди.

А. МАДАТОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

ҚИШНИ ҚАНДАЙ ҚАРШИ ОЛДИНГИЗ?

Аёзли кунлар бошланди. Партия ва ҳукуматимиз ўтган йилги йўл қўйилган хато ва камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб, 1986—1987 йилги қиш мавсумига ёздаёқ жиддий ҳозирлик кўриб қўйиш ҳақида кўрсатма берганди. Республикамиздаги аксарият корхона, муассаса, хўжалик ва турар жойлардан фойдаланиш идораларида бу кўрсатмалар бекаму-кўст бажарилди.

Бироқ айрим раҳбарлар қишга тайёргарлик вазифасини қоғоздагина амалга оширишди, баъзилар эса турли важ-корсонлар, баҳоналар билан бу муҳим ишни ҳанузгача пайсалга солмоқдалар.

ЖИДДИЙ НУҚСОНЛАР, ЧАЛА ИШЛАР

Хоразм область электр тармоқлари корхонаси, «Водоканал» ишлаб чиқариш бошқармаси, Урганч саноат иситиш тармоқлари комплекси қишки мавсумга ҳозирлик кўриш борасида бир қатор тадбирларни амалга оширдилар.

Электр тармоқлари корхонаси кучи билан 1152 километр электр узатиш линиялари, 185 трансформатор ремонт қилинди, ускуналар ремонти бўйича 278 минг сўм ўзлаштирилди, подстанцияларда янги трансформаторлар ўрнатилди, 209 километр узунликда электр узатиш линияси, иккита подстанция барпо қилиниб, фойдаланишга топширилди, икки миллион сўмдан ортиқ капитал маблағ ўзлаштирилди, бир ярим миллион сўмлик ҳажмда қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

«Водоканал» ишлаб чиқариш бошқармаси 6580 метр водовод ва канализация тармоқларини қишга тахт қилиб қўйди. Водопровод қувурларини ювиш поёнига етказилди. Корхоналарда ишлаб чиқариш биноларини мавсумга тайёрлаш, иситиш системаларини ва инженерлик коммуникацияларини созлаш, авария-диспетчерлик хизмати машиналари ва механизмларини капитал ремонт қилиш соҳасида катта ҳажмда ишлар бажарилди.

Аммо, қишга тайёргарлик ишларининг аҳволи, қониқарли деб бўлмайди. Бу соҳада жиддий нуқсонлар, чала ишлар озмунча эмас. Корхоналарнинг иситиш системасини буғдан иссиқ сувга ўтказиш афзаллиги тўғрисида гап кўп, амалда бу метод жорий этилмаётир. Урганч қурилиш материаллари заводи, ёғ-мой комбинати, консерва заводи, «Облремстрой» трестига қарашли корхоналар ва бошқа қатор ташкилотларнинг раҳбарлари иситиш системасини тежамли, қулай усулга ўтказишга тўғаноқ бўлмоқдалар.

«Госкомводстрой» ва «Узводстройиндустрия»га қарашли темир-бетон маҳсулотлари заводлари, уйсозлик комбинати, озиқ-овқат савдоси, сабзавот базаси, 14-автотранспорт корхонаси иситиш манбаи резервига эга эмаслар. Бу ҳолда, яъни цехлар ва объектларни иссиқлик энергияси билан мунтасил таъминлашда узилиш юз бериши ишлаб чиқариш жараёнига салбий таъсир этмай қолмайди. Сўнг бармоқ тишлаб қолгандан кўра, ҳозир қўшимча иссиқлик берадиган резервни вужудга келтириш муҳим эканлигини наҳотки бу корхоналарнинг раҳбарлари тушуниб етмаётган бўлсалар?! Ишдан чиққан кабелларни ва қувурларни алмаштириш, дераза ва эшикларни созлаш каби ишлар айрим корхоналарда кейинга сурилаётир. Бугунги ишни эртага қўйиш хунук оқибатга олиб келиши ўз-ўзидан равшан-ку, ахир.

Турар жой фондини қишки мавсумга тайёрлашда ҳам жиддий камчиликлар бор. Бир қарашда ҳамма иш жойидадек. Лекин икир-чикир бўлиб кўринган ишлар изғиринли кунларда одамлар кайфиятини бузиши турган гап. Урганч шаҳрининг 19-кварталида иситиш системасини оширилган парометрга ўтказиш пайсалга солинмоқда. 67-кварталда яшовчилар ўтган қиш фаслида хоналарда ҳарорат пастлигидан азият чекишди. Шикоятлар инобатга олиниб, яна бир қозонхона қуришга қарор қилинди. Гарчи бу иш бошлаб юборилган бўлса ҳам, қурилиш суръати ниҳоятда суст. Корхоналарга қарашли уй-жойларга элеватор узеллари ўрнатиш, резерв ёқилғи тарзида мазут хўжалигини барпо қилиш кечикаётир.

Инженерлик коммуникациялари носозлигидан ертўлаларда сув тўпланиб қолган. Хуллас, мавжуд нуқсонларни бартараф этишда изчиллик, қатъият етишмаётир.

Район марказларидаги коммунал турар жойларни қишга беками-кўст тайёрлашга етарли эътибор берилмаётир.

Боғот районы марказида Алишер Навоий кўчасидаги 2-уйнинг томидан чакки ўтади, эшик-деразалар носоз. Қўшкўпир районы марказининг Беруний кўчасида янги қурилган 8 квартирали 10 та уйнинг қозонхоналари ҳануз тайёр эмас. Район турар жой коммунал хўжалик бўлими мудири Д. Дурдиевнинг хотиржамлиги кишини таажжубга солади. Гурлан пахта заводига қарашли уйларнинг ремонти ҳам тезлатилмаётир. Уйларнинг деразалари синиқ, уларга ойна қўйилмаган, иситиш системасининг қусурлари тузатилмаган.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Р. СОДИҚОВ,
Хоразм область халқ контроли комитети инспектори.

СЎЗДА ТАЙЁР, АМАЛДАЧИ?

Ленинск шаҳар хўжалигини қишга тайёрлаш соҳасида муайян ишлар қилинди. Автомобиль ремонти, темир-бетон, ёғ-экстрат заводларида қозонхоналар, иситиш трассалари синовдан ўтказилиб, фойдаланиш учун тайёр қилиб қўйилди. Совуқ тушиши билан уларни ишлатиш мумкин.

— Шаҳар хўжалиги ва саноат корхоналарини қишга тайёрлаш масаласи партия ходимларини ҳам ташвишга солаётир — деди Ленинск шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. И. Бака. — Биз бу дозларб масалани сентябрь ойида шаҳар партия комитетининг бюро мажлисида кўриб чиққан эдик. Бир ойдан сўнг қабул қилинган қарорнинг бажарилишини текширдик. Текшириш якуни бизни қониқтирмади. Шунинг учун шаҳар партия комитетининг 15 октябрда ўтказилган бюроси яна шу масалага бағишланди.

Шаҳар хўжалиги ва корхоналарни электр энергияси, газ, сув билан таъминлашни яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирлар изчил амалга оширилмоқда. Подстанциялар, трансформаторлар, 60 километрдан кўпроқ электр линияси ремонт қилинди. Бироқ электр исрофгарчилигига ҳали тўла чек қўйилгани йўқ. Шаҳар газ хўжалиги бўйича дебитор қарз 370 минг сўм, электр тармоғи бўйича 65 минг сўмни ташкил этмоқда.

«Андижанкоммунтеплоэнерго» ишлаб чиқариш бошқармасининг Ленинск филиалида 4 та иситиш қозони мавжуд. У шаҳар хўжалиги эҳтиёжини қондира олмайди: шунинг учун яна 2 та иситиш қозони ўрнатиляпти. Лекин бу иш ҳанузгача ниҳоясига етказилгани йўқ.

Агар 40 квадрат метр кабель, 4 та «6-43НТ» маркали автомат, «4-КШ» маркали насос, «ШВ-66П» маркали электрошчит топилса иситиш қозонлари қишга тайёр бўлади, — деди электрик А. И. Ухатин. — Уларнинг қачон топилиши эса номаълум.

Иситиш қозонларининг қишда нормал ишлаши учун камида 300 тонна ёқилғи тайёрланиши керак. Амалда эса 100 тонна тайёрланди, холос.

Шаҳарнинг микрорайон қисмида 5 та кўп қаватли янги уй-жой, 280 ўринли болалар боғчаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Лекин боғчада ҳам, 232 оила яшаётган бу уйларда ҳам иситиш системаси марказий иситиш қозонхонасига улангани йўқ. 450 метрли иситиш трассаси қурилиши битказилса, бу муаммо ҳал бўлади. Шаҳар партия комитетининг бюроси 7-РСУ бошлиғи Т. Ҳамдамовга иссиқлик трассаси қурилишини 15 октябргача тугалланишни топширган эди. Афсуски, бу иш ҳануз охирига етказилгани йўқ.

Асака кўчасида газ кўп, «Ўзбекистон» кўчасида эса газ оз. Уни тенглаштириш учун иккала кўчадаги газ қувурлари туташтирилиши керак. Бунинг учун 219 миллиметрли 200 погонметр қувур зарур. Шаҳар газ хўжалиги идорасининг бошлиғи М. Раҳматов бу муҳим масалани ҳал қилишни пайсалга солмоқда.

Шаҳар савдо бошқармаси, умумий овқатланиш комбинати, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, соғлиқни сақлаш муассасалари қишга тайёр, деб айтолмаймиз. Шаҳар канализация коллектори барча марказий йўлларга туташтирилган. Йўл бўйидаги корхоналар, идоралар ўз объектларини унга бемалол улашлари мумкин. Бироқ умумий овқатланиш комбинатининг директори М. Рўзиев, шаҳар халқ маорифи бўлими мудири А. Абдулазизов, шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими мудири Н. Тўрақулова ўртоқлар бир неча йилдан бери ўз объектларини марказий канализацияга улаш масаласини ҳал этмай келадилар.

Шаҳар халқ маорифи системасида қишга суст тайёргарлик билан киришилди. Баъзи мактаблар, мактабгача болалар муассасаларида бу муҳим масалага юзаки қаралмоқда.

Биз Муқимий номли 2-ўрта мактабда бўлдик. Мактабнинг янги директори Гулсара Иминованинг айтишича, ўтган қишда кўп батареялар ёрилиб кетган. Уларни янгилаш учун 40 та батарея олинган. Яна 14 та керак. Дераза ойналари синган, улар ўрнига тахта қоқиб қўйилган.

— Мактабимизда 1040 ўқувчи таълим оляпти, — деди директор, — совуқ тушиб қолди. Деразалардан шамол уриб турибди. Ҳисоблаб чиқдик. 120 та ойна керак. Маблағимиз йўқ. 41-автобазанинг оталиқ ёрдамига кўз тикиб турибмиз.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

А. ҲОЖИСОЛИЕВ,
Ленинск шаҳар халқ контроли комитетининг раиси.

МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ ЕТИШМАЯПТИ

Бухоро электр тармоқлари корхонасининг раҳбарлари энергетика хўжалигини 1986—1987 йилги кузги-қишки мавсумга ҳозирлаш тўғрисидаги буйруққа имзо чекишдию, шу билан маъсулиятни ўзларидан соқит қилгандай бўлишди. Буйруққа асосан бу вазифа корхона бош инженери В. П. Агапов бошчилигидаги махсус комиссия зиммасига юклатилганди.

Комиссия раиси эса қишга тайёргарликнинг майда-чуйда юмушлари қандай бажарилаётганини текшириш билан бошини қотириб ўтирмади.

Оқибатда ҳар бир район тармоғи қишга тайёргарлик тадбирларини ўз билганича қилди. Бу тадбирларнинг бажарилиши учун конкрет масъул шахслар, қатъий муддатлар белгиланмади. Область корхонаси бўйича қишга тайёргарлик юзасидан белгиланган 47 тадбирнинг кўп қисми бажарилмади. Район электр тармоқларининг раҳбарлари эса масъулиятсизликни бундан ҳам ошириб юборишди. Районларда бажарилиши лозим бўлган 175 тадбирнинг ярми ҳам амалга оширилмади. Шу жумладан, Свердлов район бўлинмаси (бошлиғи И. Камолов) 20 тадбирдан 16 тасини, Бухоро районидаги бўлинма (бошлиғи И. Жўраев) 21 тадбирдан 9 тасини бажариш билан чекланишди.

Электр тармоқлари корхонасида қишга тайёргарлик соҳасидаги ўзибўларчилик айниқса область маркази аҳолисига қимматга тушмоқда. Шу йил 13 октябрдан 23 октябргача ўтказилган текшириш давомида халқ назоратчилари 6 жойда электр узатгич системаларида авария ҳолати мавжудлигини аниқлашди. Кейинги икки ой мобайнида эса бундай ҳодисалар 20 марта содир бўлиб, натижада истеъмолчиларга белгиланганидан 7 минг киловатт-соат электр энергияси кам узатилди. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида Бухоро шаҳар электр тармоғининг бошлиғи Қ. Очиловга энергетика таъминотидаги камчиликлар ҳақида аҳолидан 47 та шикоят тушди. Лекин раҳбарнинг лоқайдлиги натижасида улардан фақат учтаси бўйича конкрет текшириш ўтказилган.

Мана шундай бепарволик, фақатгина областдаги электр тармоқлари корхоналарининг раҳбарларига хос эмас. «Бухарагаз» ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари (бошлиғи М. Беднова) ҳам қишга тайёргарлик юзасидан белгиланган тадбирларни бажаришда лоқайдлик кўрсатишмоқда.

Бирлашма саноат корхоналари табиий ёқилғидан оқилона фойдаланиш устидан қатъий назорат ўрнатмаган. Шунинг оқибатида фақатгина биринчи квартал мобайнида белгиланганидан 5 миллион кубометр газ ортиқча сарфлангани учун 219 минг сўм жарима тўланди. Айниқса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида қимматли ёқилғидан тежаб-тергаб фойдаланилмаяпти.

Жумладан, Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхоз 10 минг квадрат метр майдонли замонавий теплица хўжалигига эга. Лекин колхоз раҳбарларининг хўжасизлиги оқибатида теплицанинг атиги тўртдан бир қисмидан маҳсулот олиняпти. Натижада шу йилнинг 9 ойида хўжалик теплицада фойдаланилган табиий газ учун 31 минг сўм тўлаган ҳолда 3 минг сўмлик маҳсулот етиштирган, холос. Мана, сизга хўжасизлик оқибати!

Областда уй-жой фондларини қишга тайёрлаш соҳасида ҳам талайгина камчиликлар бор. Айниқса муассасалар ҳисобидаги уй-жойлар ремонти қониқарсиз. Бухоро тўқимачилик комбинатида капитал ремонтга ажратилган 400 минг сўм маблағнинг кўп қисми ўзлаштирилмаган. Комбинат ҳисобидаги 48 та турар жойнинг ҳаммаси ҳам яхши иситилмайди. Бундай мисолларни бошқа корхоналардан ҳам келтириш мумкин.

Умуман назоратчилар томонидан ўтказилган рейд натижасида область халқ хўжалигини, социал-маиший объектларни қиш мавсумига тайёрлаш соҳасида катта нуқсонлар мавжудлиги аниқланди. Мавсум эса бошланди. Хотиржамлик кайфиятида юрган раҳбарлар энди буёғига нима қилишаркин?!

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

С. РАЖАБОВ,
область халқ контроли комитетининг инспектори.

ИСРОФГАРЧИЛИК

Қиш тараддудини ёзда кўр, мақолига амал қилган корхоналар бу фаслга тайёргарлик ишларини тугалладилар. Бироқ Тошкент шаҳридаги баъзи саноат корхоналарининг қишга тайёргарлиги талаблар даражасида бўлмади.

Жумладан, асбобсозлик заводида (бош инженер М. Валиев) ёнилғи, электр ва иссиқлик энергияси нормаси маҳсулот ишлаб чиқариш билан уйғунлаштирилмаган. Айрим технологик жараёнлар учун эса умуман норма белгиланмаган. 1986 йил учун ёнилғи-энергетика ресурсларини тежаш юзасидан ишлаб чиқилган техник тадбирлар ҳисоб-китоблар билан мустаҳкамланган эмас. Корхонада техник эҳтиёжлар учун сарфланадиган иссиқлик энергияси ва газ аниқ ҳисоблаб борилмайди. Цехлар бўйича ҳам электр энергияси сарфи қайд қилинмайди.

Юқоридаги камчиликлар оқибатида лимит интизоми бузилишига йўл қўйилаётир. Энергияни тежаш устидан назоратнинг бўшлиги сабабли завод йилига 120 гикакалорий иссиқликни йўқотмоқда. Бу ва бошқа тартибсизликлар учун корхона шу йилнинг ўтган даври ичида 7,5 минг сўм жарима тўлади.

Завод раҳбарлари томонидан ёнилғи энергияни тежаш юзасидан тегишли тадбирлар ишлаб чиқилмаган. Тежамкорлик учун курашаётган ишчилар инженер-техник ходимлар маънавий ва моддий жиҳатдан етарли рағбатлантирилмаётир.

Тошкент «Вторчермет» бошқармаси фаолиятида ҳам шунга ўхшаш камчиликлар аниқланди. Газ сарфи бўйича ҳисобот ишлари олиб борилмайди. Иссиқлик энергияси, буғ ва сув сарфи лимитда қайд этилмаган. Электр энергияси нормаси эҳтиёж даражасидан ошириб кўрсатилган. Масалан, мазкур йил учун 380 минг киловатт соат энергия сарф қилинишини ўрнига, бу кўрсаткич 440 минг киловатт соат қилиб белгиланган. Шунга ўхшаш камчиликларга йўл қўйилганлиги ва лимит интизоми бузилганлиги учун бошқарма (бошлиғи Ю. Қудратиллаев, бош энергетик Г. Сазикин) 27,8 минг сўм миқдорида жарима тўлашга мажбур бўлди.

Рейд давомида бошқармада қишга тайёргарлик ишлари сифатсиз ўтказилганлиги яққол сезилиб қолди. Бундай манзарани, айниқса ишлаб чиқариш биноларида кўриш мумкин. Жумладан, иситиш системаси мавсумга тайёр эмаслиги сабабли ҳозир цехлар совуқ, деразалар ремонттталаб. Иссиқлик ўтадиган қувур ва бошқа асбоблар қоплама билан ўралмаган.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

М. МАҲСУМОВ,
Тошкент шаҳар халқ контроли комитети штатсиз инспектори.

БЎШ ВАҚТ—ХУШ ВАҚТ

ТАШАББУСДАН РУҲЛАНИБ

Кеч куз. Бу фаслда боғларда сайр этишнинг ҳам ўзига хос гашти бўлади. Қизилтепа районидаги Бўстон марказида барпо этилган янги оромгоҳ ана шундай жойлардан бўлиб қолди. В. И. Ленин номи билан аталган истироҳат боғида илк бор оммавий сайллар ўтказиш кузнинг салқин кунларига тўғри келди. Шунга қарамай, қўнгилочар ўйинлар, турли аттракционлар, теннис, шахмат-шашка ва волейбол бўйича мусобақалар қизиқарли бўлди. Китоб савдоси ташкил этилди. Эртаклар қаҳрамонларининг расмлари, рангли уйчалар атрофи кичкинтойлар билан гавжумлашди.

Албатта, бундай қулайликларни яратиш осон бўлгани йўқ. Тольятти шаҳар меҳнаткашларининг бўш пайтларда, йилнинг тўрт кунини ободонлаштириш ишларига бағишлаш ташаббусига қўшилган район меҳнаткашлари хайрли ишларга қўл урдилар. Ҳашар йўли билан каттагина майдонда оромгоҳ вужудга келтирилди. Катта ҳашарда «Узсельхозхимия» ҳамда «Госкомсельхозтехника» районлараро бирлашмалари, шаҳар матлубот жамияти, умумий овқатланиш корхоналарининг ишчи-хизматчилари ғайрат кўрсатдилар. Боғдаги дарахт тўнкаларидан ясалган манзарали стол-стуллар кўпчиликка маъқул бўлди. Оммавий сайлда райондаги «Гулчирой», «Гулчаой», «Гуллола», «Феруз», «Фортуна» каби ҳаваскорлик ансамблларининг қатнашчилари ўз чиқишлари билан кўпчиликни мамнун этишди.

М. ҲАЛИЛОВ,
К. БОЗОРОВА.

ОТАХОННИНГ ҲИКОЯСИ

Ҳасан ота Алихоновнинг номини Булоқбоши қишлоғида ҳурмат билан тилга олишади. Партия ветерани қирқ олти йилдан ортиқ умрини меҳнат билан ўтказди. Қария Октябрь революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат Белгиси» орденлари ва жанговар медаллар билан тақдирланган. Пиру бадавлат отахоннинг тўрт қиз, уч ўғил, 50 невара ва 15 чевараси бор. У ҳамон тетик ва бардам. Тиниб-тинчимас отахон меҳнат коллективларида, маданият муассасаларида бўлиб, учрашувларда тез-тез иштирок этиб, мароқли ҳикоялари билан ёшларни хушнуд этмоқда.

М. АБДУҚОДИРОВ.

ЗАВҚЛИ САЁҲАТ

Амударё район аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирлашмасида бўш вақтни мазмунли ўтказишади. Бирлашма ишчи-хизматчиларини саёҳатларга олиб чиқиш анъанага айланган. Яқинда 30 кишидан иборат дам олувчи махсус автобусда қўшни Хоразм областининг қадимий ва навқирон Хива шаҳрига саёҳатга олиб борилди. Саёҳатчилар қадимий шаҳарнинг тарихий ёдгорликларини, меъморчилик дурдоналарини кўздан кечирдилар.

Й. МАТЁҚУБОВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР. Нукусдаги Комсомол кўли ва Қизкетган каналида эшкак эшувчилар секцияси ташкил этилган. Қайиқ ҳайдаш ихлосмандлари сафи кенгайиб бормоқда. Дастлабки натижалар ҳам бор. Чунончи Нукус Давлат университетининг талабалари, спорт мастерлигига номзодлар Александр Нагорнюк билан Евгений Желябинлар СССР халқлари ёзги спартакиадаси финалчиларидир. Суратда: А. Нагорнюк (чапда) ва Е. Желябин машғулотда.

М. Елеусинов фотоси
(ЎзТАГ).

АЙЁМГА ҲОЗИРЛАНИБ

Андижон область Балиқчи район Маданият уйи ходимлари унутилиб бораётган халқ ашула ва лапарлари, тўй ва маросим қўшиқларига қайтадан ҳаёт бахш этмоқдалар Яқинда «Иқбол» фольклор-этнографик ансамбли тузилди. Унга 20 ёшдан 75 ёшгача бўлган турли касб эгалари, пенсионер ва уй бекалари таклиф этилди. Ансамбль шу кунларда Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган концерт программаси устида иш олиб бормоқда. Унинг репертуаридан «Фарғона тановори», «Ёр-ёр», «Даврон сурайлик», «Йўл бўлсин» сингари қирққа яқин халқ ашула ва рақслари, совет даври қўшиқлари ўрин олган.

А. КОМИЛОВ.

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

Гулистон уйсозлик комбинатида иш вақтининг бекор кетиши икки баравар камайди. Айни маҳалда меҳнат унумдорлиги 37 процент ортди.

Корхонадаги бу ижобий ўзгаришлар ҳушёр турмуш тарзини пропаганда қилиш борасидаги актив ишлар билан боғланмоқда. Комбинатда коммунистларнинг ташаббуси билан областда биринчи ҳушёрлик клуби очилди. Клуб аъзолари алкоголсиз тўйлар, бошқа оилавий тантаналар ўтказишни ўз зиммаларига олдилар. Улар бадиий ва техникавий ижод кўрикларини, спорт мусобақаларини ташкил этмоқдалар.

Клуб уйсозларнинг 70 процентдан кўпини бирлаштирувчи ҳушёрлик учун кураш жамияти бошланғич ташкилоти билан қалин алоқада ишламоқда. Клуб активларининг таклифига биноан, реконструкция қилишдан кейин бўшаган ишлаб чиқариш цехларидан бирининг биносини маданий спорт марказига айлантиришга қарор қилинди. (ЎзТАГ).

Фан ва техника янгиликлари

ҒИЛДИРАК ҚАНДАЙ ТАШИЛАДИ

ЗИЛ ва КамАЗ юк автомобиллари ғилдиракларини омборхонадан ғилдирак алмаштиришга мўлжалланган жойга ташиш учун махсус аравача яратилди. Илгари бу иш қўлда бажарилар, техника хавфсизлиги қоидалари талабига жавоб бермасди. Тошкент шаҳар марказлашган юк ташиш автотрестига қарашли 2521-автоколоннада тайёрланган араваchanинг тузилиши жуда оддий, ишлатиш ҳам осон. Аравача стандарт пўлат мосламалардан тайёрлангани учун уни кўплаб ишлаб чиқариш мумкин.

Янгиликни амалиётга жорий этиш билан оғир қўл меҳнати механизациялашди. Автомобиль ғилдиракларини ташишга кетадиган вақт анча қисқарди, меҳнат шароити яхшиланди.

ТОМЧИЛАРДАН ТОННАЛАР ТЕЖАЛАДИ

Яқин-яқингача Ўрта Осиёдаги автомобилларни ёнилғи билан таъминлаш станцияларининг биронтаси ҳам паспортлаштирилмаган эди. Бу ишга биринчи бўлиб «Узавтотранстехника» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси қўл урди. Бирлашмада шундай станциялар паспорти ишлаб чиқилди ҳамда республика Автомобиль транспорти министрлигига қарашли 145-автотранспорт корхонасида амалиётга жорий этилди. Паспортда станцияни ишлатиш, ўз вақтида ремонт ва реконструкция қилиш учун зарур ҳамма маълумотлар қайд этиб борилади.

Бу хилдаги паспортлаштириш станциянинг ҳамма ускуналарини батартиб тутиш, бино ва иншоотларнинг техник эксплуатация қоидаларига мувофиқ бўлиши ва ҳамиша шай туришини таъминлайди. Айни чоғда ёнилғи ва мойлаш материаллари ҳаракатини қатъий ҳисоблаб бориш имконини беради. 250—300 автомобилга хизмат кўрсатадиган станцияда шу йўсин 2—5 тонна ёнилғи нест-нобуд бўлишининг олди олинади.

Автомобилларни ёнилғи билан таъминлаш станциялари паспортини халқ хўжалиги турли тармоқларига қарашли автотранспорт корхоналарида қўлланиш тавсия этилади.

ЛАК, БЎЁҚ ВА... ҲАВО МУСАФФОЛИГИ

Мебелсозлик корхоналари цехларида ҳаво турли лак, бўёқ, елим, қатрон ва бошқа моддалар билан «тўйинган» бўлади. «Узбекпроектмебель» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг пардозлаш ва елим материаллари лабораториясида шундай ҳавони тозалашнинг янги йўли ишлаб чиқилди. Ҳаво тозалагич системаси бирлашманинг махсус мебеллар заводи пардозлаш цехида синовдан ўтказилди. Махсус эритма пуркалганидан сўнг 15—20 минут ўтгач, шу цехдаги ҳавонинг қай даражада ифлосланганлиги текшириб кўрилганда унинг таркибидаги зарарли моддалар 3—4 марта камайганлиги маълум бўлди. Эритмани пуркаш учун Харьковдаги «Точмедприбор» заводи махсус қурилма ишлаб чиқди.

Янги тозалагич системасини мебелсозлик корхоналарида ҳавони формальдегиддан бошқа саноат корхоналарида зарарли моддалардан тозалашда ишлатиш мумкин.

(УзНИИНТИ материаллари асосида).

РЕКЛАМА * ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

30-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1986-87 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Узоққа қатновчи пассажир вагонлари проводниги. Ўқиш муддати — 10 ой. Стипендия 30 сўм. Ўқишга 17 ярим ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Тепловоз машинисти ёрдамчиси. Ўрта маълумотга эга бўлган 17 ярим ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади. Ойига 30 сўм стипендия тўланади. Совет Армияси сафларида хизмат бурчини ўтаб қайтган кишиларга эса 72 сўм стипендия тўланади. Ўқиш муддати — 1 йил.

Подстанцияларнинг электромонтёрлари. Ўрта маълумотга эга бўлган 17 ярим ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади. Ойига 30 сўм стипендия тўланади. Совет Армияси сафларида хизмат бурчини ўтаб қайтган кишилар эса 72 сўм стипендия билан таъминланадилар. Ўқиш муддати — бир йил.

8-синф маълумотига эга бўлганлар тепловоз машинистининг ёрдамчиси, рефрижератор поездларининг совутиш асбоб-ускуналарини ремонт қилиш бўйича слесарь, тортиш подстанцияларининг электромонтёри мутахассисликларига ўқишга қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 3 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар уч маҳал овқат, формали кийим-бош билан таъминланади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчилар ўзлари ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 процентини оладилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини тамомлаганларга диплом берилади, аълочи ўқувчилар эса олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинади.

Билим юртини битирганлар темир йўл транспорти ходимлари учун берилган барча имтиёзлардан, шу жумладан темир йўл орқали Совет Иттифоқининг исталган жойига бепул бориб-келиш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, характеристика, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (паспорт), ҳарбий билет, яшаш жойидан справка, 8 дона фотосурат (3х4 см.).

Машғулотлар группалар комплектлангандан кейин бошланади.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

БИЛИМ ЮРТИ АДРЕСИ: Тошкент шаҳри, Ленин райони, Червяков кўчаси, 12-уй (1, 5, 26-трамвайлар; 106-автобуснинг «Фоменко кўчаси» бекати).

ИЛМИЙ ТАШКИЛОТЛАР, ЎҚУВ ЮРТЛАРИ, КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«СВИТЯЗЬ»

ОПТИКА-МЕХАНИКА АСБОБЛАРИ РЕМОНТИ ВА ПРОКАТИ АТЕЛЬЕСИ

ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЎҚУВ МАҚСАДЛАРИДА ШУНИНГДЕК ЎЛЧОВ ЛАБОРАТОРИЯЛАРИДА АНАЛИЗЛАР ЎТКАЗИШ УЧУН

НОЁБ АСБОБЛАРНИ ТАВСИЯ ҚИЛАДИ:

ИСП-30 спектрографлари, ИСК-29, СФ-46, СФ-18 спектрофотометрлари;

МДР-23 монохроматори, ИЗА-7 компоратори, КФК-2 калориметри;

(ОИ-24) ёритгичи, ДМР-4 қўш монохроматори, ИМЦ-100х50 асбобли микроскоп, ОДГ-Э20 бўлувчи головка: АК-05У, АК-0, 2У автокалиматорлари, ОСК-2ЦЛ оптик скамейкаси;

МБС-200 микроскоплари, Р-17 биолам, СТЭ-1 спектрограф;

Л-211, МБИ-15 биолам, Р-14 —биолам, С-112 полам, С-11, ММС-4, МИИ-4 биолам.

1986-87 ЙИЛЛАРДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАДИГАН ИЛМИЙ МАВЗУЛАР УЧУН ОПТИК АСБОБЛАРГА БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Бизнинг адрес: 700027, Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, 8«а» уй (метронинг «Комсомол» станцияси). Телефонлар: 45-45-53, 45-45-57.

«РАССВЕТ» МАРКАЗИЙ РЕКЛАМА САВДО ТАШКИЛОТИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг
ЎҚУВ КОМБИНАТИ

минорали кран машинисти (ўқиш муддати 4,5 ой) ва электр пайвандчи, қолипчи, дурадгор, сувоқчи-бўёқчиларни (ўқиш муддати 3 ой) тайёрлайдиган курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларга 18 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

Машғулотлар рус тилида олиб борилади. Ҳар ойда 75 сўм стипендия берилади. Ёлғиз кишилар Тошкент шаҳрига прописка қилинади ва ётоқхона билан таъминланади.

Курсларни битирганлар «Главташкентстрой»нинг қурилиш ташкилотларига ишга юборилади.

Машғулотлар группалар комплектлангандан сўнг бошланади.

Мурожаат учун адрес: 700096, Тошкент шаҳри, Ғ. Ғулом кўчаси, 6-уй (29, 34, 43, 70, 77-автобусларнинг «Оқтепа майдони» бекати). Телефонлар: 78-05-15, 78-05-17.

СССР Маданият министрлиги
ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш инженерлари институтининг

МАДАНИЯТ УЙИ

28, 29, 30 ноябрда соат 17.00 да VIII Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсида қатнашиш учун

ЗОНАЛ САРАЛАШ ЎТКАЗАДИ

Конкурсда Ўрта Осиё ва Қозоғистон концерт ташкилотлари ва театрларининг артистлари қатнашадилар.

Конкурс 28, 29 ноябрь соат 11 ва 16.00 да бошланади.

30 ноябрда — якунловчи концерт.

Кириш бепул.

ДИНИЙ ХУРОФОТГА ҚАРШИ

МАЪРИФАТ НУРИ

Гулистондаги С. Сегизбоев номли медицина билим юртида иш олиб бораётган илмий атеистик тарбия мактабида пропаганданинг турли форма ва воситаларидан фойдаланилмоқда. Навбатдаги, олтинчи ўқув йили бу ерда «Медицина ва дин» мавзуидаги кеча билан бошланди. Машғулотлар программасидан лекциялар, баҳслар, суҳбатлар ўрин олган, шунингдек динга қарши мавзудаги кинофильмлар ҳам кўрсатилади.

Ёшларни қизиқтираётган ва ҳаяжонга солаётган ҳамма масалалар машғулотларда муҳокама қилинмоқда. Бундай масалаларнинг ҳар бирига батафсил, илмий жиҳатдан асосланган жавоблар берилмоқда. Ўз билимларини кенгайтириш билан бир қаторда пропагандист кўникмаларини ҳам ҳосил қилишни истаётган кишилар учун ёш лектор мактаби ташкил этилган. Бу ерда «Марксизм-ленинизм диннинг моҳияти ва социал вазифалари тўғрисида», «Ислом ва унинг асосий йўналишлари», «Янги давр —янги урф-одатлар» мавзулари пухта ўрганилмоқда. Бўлажак медицина ходимлари мустақил рефератлар ёзмоқдалар. Меҳнат коллективларида лекциялар ўқимоқдалар.

Билим юрти коллективи бу ўқув юртини битириб чиқаётган ҳар бир йигит-қиз илмий билимлар ва соғлом турмушнинг ташвиқотчиси бўлиши учун ҳамма ишларни қилмоқдалар. (ЎзТАГ).

САҲНАСИЗ ТЕАТР УЧУН ДРАМА

Мамлакатнинг энг кекса ижодий коллективларидан бири ноҳуш бир юбилейни ўтказди: беш йилдирки Ҳамид Олимжон номидаги Самарқанд область ўзбек драма театрининг бошпанаси йўқ. Ҳолбуки, бундан салкам етмиш йил аввал, Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида шаҳарга ҳали энг зарур нарсалар етишмаётган пайтда эндигина очилган театрга бино топиб беришганди. Ўзбекистон театр санъатининг тарихи шу театрнинг саҳнасида бошланганди — миллий драматургиянинг дастлабки асарлари шу ерда қўйилган, республика маданияти шуҳратини таратган бир қанча режиссёрлар ва актёрлар тарбияланганди.

Бундан беш йил аввал театр биноси авария ҳолатида деб топилган ва Маданият ходимлари касаба союзи республика комитети бу ер-

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

да ишлашни тақиқлаб қўйганди. Шундай қилиб, артистлар кўчага чиқиб қолдилар ва ўшандан бери дуч келган жойда: қишлоқ клублари, маданият уйларида... Умуман қаерга киритишса, ўша ерда спектакллар қўйишмоқда. А. Н. Островский номидаги Тошкент театр рассомчилик институтини битириб чиқувчилар ишларнинг аҳволини билганликларидан тақсимотга кўра бу ерга келишни хоҳламайдилар. Шунинг учун ҳам бу ерда махсус маълумот олмаган тасодифий кишиларни ишга олишга мажбур бўлишяпти. Аҳвол шундай бўлгач, кейинги вақтдаги спектаклларнинг профессионал даражаси тўғрисида нима ҳам дейиш мумкин?

Ўзбекистондаги энг катта шаҳарлардан бирининг қурилиш ишлари қуввати театр эски биносини реконструкция қилиш учун етарли бўлмабди. Айни маҳалда бу ерда ресторанлар ва дўконлар ёмғирдан кейинги қўзиқориндек кўпайиб кетди. Самарқандда театр янги биносини қуришга куч-қувват ва маблағ сира ҳам топилмаяпти. Ҳолбуки кўп йиллардан бери бу ҳақда гап боради. Гапдан ташқари ишлар ҳам бор: тўққизинчи беш йилликда лойиҳа тузилиб, ҳатто котлован қазилганди. Лекин иш бундан нарига ўтмади, ахир қурилиш қачон бошланади? — деб Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Госпландан сўраганимизда эски лойиҳа эскириб қолди, янгисини ҳали ҳеч ким буюргани йўқ, шунинг учун ўн иккинчи беш йилликда театр қуриш кўзда тутилмаган, деб жавоб қайтаришди...

Саҳнасиз театр учун ғамнок драма шу тахлитда яратилди.

Н. ПОЛЯНСКАЯ.
(ЎзТАГ мухбири).

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги китобларни ўзбек тилида босмадан чиқарди:

Ш. Ғ. ОЧИЛОВ. Совет жамияти демократизми. 38 бет. Баҳоси 6 тийин.

Рисолада совет жамиятининг муҳим хусусияти — унинг демократизми КПСС XXVII съезди материаллари, партиянинг янги таҳрирдаги Программаси, КПСС Устави ғоялари асосида атрофлича ёритиб берилган.

М. ИБРОҲИМОВ. Қуёшли шеърият ижодкори, 40 бет. Баҳоси 6 тийин.

Рисолада Ўзбекистон халқ шоири Зулфия поэзиясидан ўрин олган Ватан ва ватанпарварлик, дўстлик, қардошлик ва интернационализм мавзулари таҳлил этилган.

Ҳ. ИСМОИЛОВ. Оилавий турмуш муносабатлари ва янги кишини тарбиялаш. 32 бет. Баҳоси 6 тийин.

Ҳар томонлама етук шахсни тарбиялаб, камол топтириш — янги жамият қуриш вазифаларини амалга оширишда муҳим омиллардан бири ҳисобланади. Китобчада оила ва унинг ёш авлодни тарбиялашдаги роли ҳақида фикр юритилади.

А. ҲАСАНОВ. Оила бахти. 30 бет. Баҳоси 6 тийин.

Брошюрада оила бахтининг барқарорлиги, ўзаро ғамхўрлик, тўғри, ҳалол яшашга даъват, бағри кенглик тўғрисида фикр юритилади. Эр-хотиннинг аҳиллиги фарзандлар камолида акс этиши билан бирга бахтли кексаликни таъминлаши ҳақида ҳаётий мисоллар келтирилади.

О. ТОҒАЕВ. Публицистик тадқиқот санъати. 40 бет. Баҳоси 6 тийин.

Рисолада бадиий ва публицистик ижод моҳияти, умумий ва бир-биридан фарқли томонлари ҳақида мулоҳаза юритилган.

А. МУҲСИМОВ. Социалистик турмуш тарзи ва атеистик тарбия. 32 бет. Баҳоси 6 тийин.

Китобда социалистик турмуш тарзининг социал-иқтисодий ва ғоявий асослари, янги, социалистик анъаналар, одат ва маросимларнинг турмушимизга чуқур кириб бораётганлиги, уларнинг эски урф-одатларга ва диний хурофотларга қарши кураш воситасига айланаётганлиги баён этилган.

ЎҚУВЧИЛАР ҲИНД ТИЛИДА ГАПЛАШМОҚДАЛАР

Андижондаги 36-ўрта мактабда «Ҳиндистон ҳақида нималарни биласиз!» деган тематик кеча бўлиб ўтди. Мактаб ўқувчилари ҳинд тилида шеърлар ўқидилар, қўшиқлар куйладилар ва дўст мамлакат рақсларини ижро этдилар. Концерт программасидан олдин Ҳиндистон бўйлаб сиртдан экскурсия ўтказилди, унинг анъаналари, экономикаси, фан ва маданияти билан танишиб чиқилди.

Ўқувчилар бу мактабда ҳинд тилини ўрганаётганликларига 25 йилдан ошди. Бу ерда тузилган интернационал дўстлик клубига мактабни илгари битирган, ҳозир эса муаллима Судура Сатторова раҳбарлик қилмоқда. Ёш педагог Ҳиндистонда стажировкадан ўтган. Унинг кўпгина ҳикоялари шахсий таассуротларига асосланган. Клуб аъзолари Деҳли, Чандигарх, Ҳайдаробод мактаб ўқувчилари билан қалин алоқада бўлиб турибдилар. Яқинда ёш андижонликлар дўстларига посилкалар жўнатдилар. Уларда ўзлари чизган расмлар, ўйинчоқ ва макетлар, Ўзбекистон тўғрисидаги буклетлардан иборат эсдалик совғалар бор эди.

(ЎзТАГ).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ЎТ ЎЧИРУВЧИЛАР МУЗЕЙИ

Львовдаги Подвольная кўчасидаги қадимги бино устидаги тош ҳайкал —ўт ўчирувчилар ва мўри тозаловчилар ҳомийси муқаддас Фларион ҳар минут ёнғинни даф этишга тайёрдек турипти. Бу ерда, область ўт ўчириш бошқармасида, турли даврда одамлар ёнғинга қарши қандай курашганлигини ҳикоя қилувчи музей очилди.

Афсонавий қаҳрамон қадимги кварталларга бекорга сергаклик билан қараб тургани йўқ.

Шаҳар бунёд бўлгандан буён 730 йил давомида ўт балоси саноқсиз урушларга қараганда кўпроқ зарар етказди. Масалан, йилномачиларнинг қайд этишларича, 1527 йили ёнғин шаҳарнинг қулини бутунлай кўкка совурган.

Шаҳарга ёнғиндан ҳимоя қилувчилар ҳамиша керак бўлган. Янги музейда ўтган асрнинг охирларида ташкил этилган биринчи профессионал ўт ўчирувчилар командасининг устави бор. У ўт ўчирувчи ўқиш ва ёзишни билиши, жисмоний бақувват ва интизомли бўлиши, ҳаттоки чет тилини билиш кераклиги тўғрисидаги юксак талаблардан гувоҳлик бериб турибди.

Музейдан жой олган ўт ўчирувчиларнинг асбоб-ускуналари, анжомлари диққатга сазовордир. Мана улар: ўз вақтида кўп иш берган жездан ясалган насос, унинг ёнида турли конструкциядаги ҳар хил ўт ўчиргичлар, сув солиш учун бочка ўрнатилган қадимги конка, ёнғиндан сақлаш қуролларини назорат этувчи ўт ўчирувчилар бошлиғининг чарм қалпоғи ҳам шу ерга қўйилган.

Ҳозирги замон сезгир сигнал системаси, тутун, ҳарорат кўтарилганини тезда пайқовчи датчиклар, айниқса, жуда қизиқиш билан томоша қилинади. Стендлардаги «ёнғинга қарши курашда кўрсатган жасорати учун» медали билан мукофотланганларнинг рўйхати ҳаётда ҳамиша жасорат, қаҳрамонлик кўрсатишга ўрин борлигидан далолат бериб турибди.

М. ПАВЛЮСЕЙ,
(ТАСС).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/XI да **Кармен,** 28/XI да **Дунёнинг яратилиши.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/XI да **Ўғрини қароқчи урди,** 28/XI да **Куёв.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/XI да **Тошболта ошиқ,** 28/XI да **Шайтон ва муридлар.**

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси давлат комитети, «Ўзбекистон» нашриёти коллективлари «Ўзбекистон» нашриётининг директори И. А. Аҳроровга онаси

Мелиниса ЭРГАШЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Тингланг, томоша қилинг

27 НОЯБРЬ, ПАЙШАНБА

ТВ

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.50 —Ҳужжатли фильм. 10.10 —Концерт. 10.40 —«Ҳайвонот оламида». 11.40 —Концерт. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 —Ҳужжатли фильмлар. 16.00 —«Шахмат мактаби». 16.30 —С. Бунин ижро этади. 17.00 —«...16 ёшгача ва ундан катталар». 17.45 —«Қўшиқлар ва рақслар». 18.15 —«Сўзни амалда иш билан оқла». 18.45 —«Сиз яратган боғ». 19.15 —«Дунё воқеалари». 19.30 — Р. Газизов. «Менинг куйим». 20.00 — «Уйғониш». Бадиий фильм. 21.30 —«Время». 22.10 —«Бизнинг уй». 22.40 —Концерт. 23.10 —«Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 —Ҳужжатли фильм. 9.35——Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 —Илмий-оммабоп фильм. 11.05 —Жамиятшунослик. 11.35 —Н. А. Некрасов лирикаси. 12.05 —Илмий-оммабоп фильм. 13.05 —Ўқитувчи экрани. 13.35 —Қадимий Ҳиндистон маданияти. 14.35— «Сизни гражданка Никанорова кутяпти». Бадиий фильм. 15.55 ва 18.30 —Янгиликлар. 18.50— «Экранда—Сибирь». 19.00 — Шахмат. Жаҳон биринчилиги учун реванш матчи якунлари. 19.30 —«Ҳамдўстлик». 20.00— Ритмик гимнастика. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!». 20.45 — Ҳужжатли фильм. 21.00 —«Музикали киоск». 21.30 — «Время». 22.15 —Хоккей. «Крылья Советов» —«Спартак».

ЎзТВ-I. 7.25 —Ритмик гимнастика. 7.50 —«Салом, кичкинтойлар!». 8.00—«Беш йиллик одимлари». 8.10 —Ҳужжатли фильм. 8.20 —«Тонгги тароналар». 8.30 —«Ахборот». 8.50— Илмий-оммабоп фильм. 17.05— Телефильм. 17.30 —Химия. 18.00 —Янгиликлар. 18.15— Мультфильм. 18.30 —«Ёшлик». 19.00 —«Интенсивлаш —беш йиллик шиори». 19.30 —«Ахборот». 19.50 —«Савол беринг, жавоб берамиз». 20.30 —«Ахборот». 20.50 —Концерт. 21.30— «Время». 22.10 —«Эртага— премьера».

ЎзТВ-II. 19.30 —«Тиз чўкмаган махбус». 20.55 —Реклама. 21.05 —«Қишлоқ — чорвадор учун масъулиятли давр». 21.30 —«Время». 22.10 —Фрунзе. «Сўздан ишга». 22.50 —«Мен сайлаган киши». Бадиий фильм.

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Чолғу куйлари. 9.50 — «Бу ҳақда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумида гапирилган эди. 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Мальши». 13,30 — Оммабоп классик куйлардан концерт. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Юлдузча». 16.00 — «Беш йилликнинг меҳнат суръатлари». 16.30 — Совет композиторларининг куйлари ва қўшиқлари». 18.15 — «Икки дунё — икки турмуш тарзи». 18.30 — «Булбулча» хорининг концерти. 18.40 — «Аланга». 19.25 — «Юность Узбекистана». 21.00 — Халқаро кундалик. 21.10 — «Қармоқ». 21.30 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — М. Тиллаев қўшиқлари. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.